

EASO Sığınma prosedürlerinde çocukların üstün yararına ilişkin EASO uygulama kılavuzu

EASO Uygulama Kılavuzları Serisi

2019

More information on the European Union is available on the internet (<http://europa.eu>).

Print	ISBN 978-92-9485-936-5	doi:10.2847/343067	BZ-03-19-914-TR-C
PDF	ISBN 978-92-9485-935-8	doi:10.2847/647878	BZ-03-19-914-TR-N

© European Asylum Support Office, 2019

Neither EASO nor any person acting on its behalf may be held responsible for the use which may be made of the information contained herein.

EASO Sığınma prosedürlerinde çocukların üstün yararına ilişkin EASO uygulama kılavuzu

EASO Uygulama Kılavuzları Serisi

2019

İçindekiler

Kısaltmalar listesi	5
Giriş	7
Bu uygulama kılavuzu neden oluşturuldu?	7
Bu uygulama kılavuzunda neler yer alıyor?	7
Bu uygulama kılavuzunun kapsamı nedir?	7
Bu uygulama kılavuzu nasıl oluşturuldu?	8
Bu kılavuz nasıl kullanılır?	8
Bu uygulama kılavuzunun diğer EASO destek araçlarıyla bağlantısı nedir?	9
Terminoloji	10
Yaş değerlendirmesi	10
Üstün yararın belirlenmesi amaçlı mülakat(lar).....	10
Üstün yararların değerlendirilmesi ve belirlenmesi.....	10
Çocuk/reşit olmayan	10
Risk altındaki çocuklar	10
İnsan kaçakçılığının çocuk kurbanları	11
Dublin III Düzenlemesi ve Dublin uygulama düzenlemesinin usule dönük güvenceleri.....	11
Aile	11
Aile takibi	11
Vasi/temsilci	11
Usule yönelik tedbirler ve taahhütler.....	12
Akraba.....	12
Ailesinden ayrı düşmüş çocuk	12
Refakatsiz çocuk	13
1. Çocuğun üstün yararının tarihçesi ve unsurları	14
1.1 Çocuk hakları yaklaşımı	15
1.2 “En iyi şekilde göz önünde bulundurma kavramı”nın açılımı.....	16
1.3 Çok disiplinli ve tarafsız nitelik	17
1.4 Üstün yarar süreçleri	17
1.5 Çocuğun üstün yararları ve dinlenme hakkı.....	18
1.6 Çocukların üstün yararındaki unsurların dengelenmesi	18
2. Usule yönelik tedbirler	20
Güvenlik.....	20
Kalifiye personel	20
Uluslararası koruma başvurusunda bulunma	21
Kayıt	21
Öncelik verme/prosedürün süresini uyarılama	21
Sınırdan/hızlandırılmış/hızlanmış prosedürlerden muaf tutma	22
Yerel temsilciliğin sağlanması.....	22
Yasal tavsiyenin sağlanması.....	22
Bilgilendirme ve tercüme hizmetlerinin sağlanması	23
Çocuğun görüşlerinin dinlenmesi ve çocuğun katılımı	23
Olguların oluşturulması	24
Çocukların üstün yararının belgelendirilmesi	25
Aile birliğine saygı gösterme	25

Çocuğun başvurusunun değerlendirilmesi	26
Çocukların üstün yararı ile ilgili öneriler.....	26
Tedbirlerin uygulanmadığı durumlar.....	27
3. Çocukların üstün yararının uygulamada yerine getirilmesi	28
3.1 Çocuk Koruma hizmetleriyle işbirliği.....	28
Diğer haklara erişimin sağlanması.....	28
3.2 Usule yönelik tedbirleri uygulamaya koyma	28
3.3 Çocuğun bireysel koşulları.....	31
3.4 Potansiyel yüksek riskler ve savunmasız noktalar	31
3.5 Farklı usule yönelik yollar	32
Dublin Düzenlemesi.....	32
Hızlandırılmış ve sınır prosedürleri.....	32
Diğer usule yönelik yollar	33
3.6 Akraba/refakat eden yetişkini bakıcı/vasi olarak atama.....	33
4. Savunmasızlık ve çocuklar için risk belirtileri.....	34
Ebeveynlerinin refakat ettiği çocuklar.....	34
Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar	35
Evli çocuklar	35
Çocuk kaçakçılığı mağdurları	37
Diğer zayıf nokta türlerinin değerlendirilmesi	38
EK I — Üstün yararlar şablonu	39
EK II — Politika ve kılavuz belgeler.....	41
EK III — Yasal çerçeve.....	42
Uluslararası mevzuat	42
AB mevzuatı.....	43
Bağlayıcı olmayan hukuki belgeler	45
EK IV —	46

Kısaltmalar listesi

SPD değişikliği	Uluslararası koruma sağlama ve geri çekmeye yönelik ortak prosedürler hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli 2013/32/AB Direktifi (değiştirilmiş).
Kaçakçılıkla Mücadele Direktifi	İnsan ticaretini önleme, insan ticaretiyle mücadele ve insan ticareti kurbanlarını koruma hakkında Avrupa Parlamentosu'nun Konsey Çerçeve Kararı 2002/629/JHA'nın yerini alan 5 Nisan 2011 tarihli 2011/36/EU Direktifi.
AT	Avusturya
BE	Belçika
BG	Bulgaristan
BIA	üstün yarar değerlendirme
ÇYM	çocukların üstün yararı
YMB	üstün yararın belirlenmesi
CEAS	Ortak Avrupa Sığınma Sistemi
CH	İsviçre
CP	çocuk koruması
ÇHS	Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)
CRC Komitesi	Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi
CY	Kıbrıs
DE	Almanya
DK	Danimarka
Dublin III Düzenlemesi	Bir üçüncü ülke vatandaşı olan veya vatandaşlığı olmayan bir kişi tarafından Üye Ülkelerin birinde geçerli uluslararası koruma başvurusunu inceleme konusunda sorumlu Üye Ülkenin belirlenmesine yönelik kriter ve mekanizmaları belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli (EU) 604/2013 sayılı düzenlemesi (değiştirilmiş)
EASO	Avrupa Sığınma Destek Ofisi
EE	Estonya
EL	Yunanistan
ES	İspanya
AB	Avrupa Birliği
AB+ Ülkeleri	Avrupa Birliği Üye Devletleri ve Norveç, İsviçre, İzlanda ve Lihtenştayn
FGM/C	Kadın Sünneti/Kesme
FI	Finlandiya
FR	Fransa
FRA	Avrupa Birliği Temel İnsan Hakları Ajansı
HU	Macaristan
IE	İrlanda
IT	İtalya
IPSN	Özel İhtiyaçları Olan Kişilerin Tanımlanmasına Yönelik Araç (IPSN)
LT	Litvanya
LV	Letonya
MS	Avrupa Birliği Üye Devlet(ler)i
NL	Hollanda

NO	Norveç
PL	Polonya
KKD değişikliği	Uluslararası koruma sağlama ve geri çekmeye yönelik ortak prosedürler hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 Perşembe tarihli 2013/33/EU Direktifi (değiştirilmiş).
RO	Romanya
SE	İsveç
SI	Slovenya
SK	Slovakya
İT	İnsan kaçakçılığı
YD değişikliği	Mülteciler ve ikincil koruma hakkına sahip kişilere yönelik tek tip durum ve verilen korumanın içeriği bakımından üçüncü ülke vatandaşlarının ve vatandaşlığı bulunmayan kişilerin uluslararası koruma hakkından faydalanabilmesi için yeterlilik standartları hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 13 Aralık 2011 tarihli 2011/95/EU Direktifi (değiştirilmiş).
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

Giriş

Bu belge, www.easo.europa.eu adresinde bulunabilen EASO, sığınma prosedürlerinde çocukların üstün yararına ilişkin uygulama kılavuzu isimli elektronik belgenin basılı sürümüdür.

Bu uygulama kılavuzu neden oluşturuldu?

Ortak Avrupa Sığınma Sistemini (CEAS) oluşturan yasal belgeler, Avrupa Birliği Üye Devletleri ile CH, NO, İzlanda ve Lihtenştayn'a (AB+ Devletleri), çocukları ilgilendiren tüm konularda çocuğun üstün yararlarını (BIC) en iyi şekilde göz önünde bulundurma ve değerlendirmede bulunma yükümlülüklerini doğrular⁽¹⁾. *Sığınma prosedürlerinde çocukların üstün yararına ilişkin uygulama kılavuzu* (uygulama kılavuzu), AB+ Devletlerinin BIC ile ilgili yükümlülüklerine uymalarını desteklemek için geliştirilmiştir.

Bir çocukla ilgili tüm eylem ve kararlarda⁽²⁾ **çocuğun üstün yararları** en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır⁽³⁾. Ancak şu anda, pek çok AB+ Devletin, sığınma sistemlerinde bu yasal yükümlülüğü uygulamak adına belirlenmiş bir süreci bulunmamaktadır. 12 Nisan 2017 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Konsey'e gönderilen bir mesajda AB Komisyonu, AB kurumlarını çocuğun üstün yararlarına ilişkin rehberlik ve araçlar geliştirmeye davet etmiştir. Çocuklara yönelik uluslararası koruma prosedürlerine ilişkin Avrupa Sığınma Destek Ofisi (EASO)'nin doğrulanmış bulguları, çocuğun üstün yararlarını en iyi şekilde göz önünde bulundurarak pratik şekilde nasıl uygulanacağı konusunda rehberlik ihtiyacı olduğunu doğrulamıştır.

Bu uygulama kılavuzunun amacı, çocuğun üstün yararlarının uygulanması için kilit noktaların belirlenmesi ve vurgulanmasına yardımcı olmaktır. Bu, AB+ Devletlerini üstün yararlar ilkesini uygulamalarında ve çocuklar için sığınma prosedürleri dahilindeki teminatları artırmalarında desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. AB+ Devletleri, prosedür boyunca çocuğun AB ve uluslararası yasalara uygun olarak korunmasını sağlayan çocuk dostu sığınma süreçleri oluşturmalıdır.

Bu uygulama kılavuzunda neler yer alıyor?

Bu uygulama kılavuzu, yetkili ulusal makamlara, sığınma prosedürlerinde çocuğu etkileyen kararlar verirken çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulmasını sağlayacak gerekli teminat ve güvenceler konusunda rehberlik ve destek sağlamayı amaçlamaktadır. Terminolojiye genel bir bakışı da içeren beş bölüme ayrılmıştır; 1. Çocuğun üstün yararları kavramının arka planı ve unsurları; 2. ilgili teminatlar; 3. Uygulamada üstün yararların nasıl değerlendirileceğine dair rehberlik ve 4. güvenlik açığı ve risk göstergeleri. Nihai olarak, uygulama kılavuzu tüm önemli adımların sorumlu makamlar tarafından tamamlandığından ve çocuğun üstün yararlarını değerlendirirken uygun şekilde dikkate alındığından emin olmak adına tasarlanmış kapsamlı bir kontrol listesi sunar. Kılavuz bir dizi ekle tamamlanmıştır; konuyla ilgili politika ve rehberlik belgelerinin derlenmesi ve uluslararası, Avrupa ve AB yasal araçlarını içeren yasal çerçeveye genel bir bakış.

Bu uygulama kılavuzunun kapsamı nedir?

Bu uygulama kılavuzunun kapsamı sığınma prosedürlerinde çocukların üstün yararlarının nasıl en iyi şekilde göz önünde bulundurulacağıdır⁽⁴⁾ ve sadece uluslararası korumaya başvurmuş veya başvurmak

(1) AB sığınma müktesebatinin "çocuk" terimine eşdeğer "küçük" terimini kullandığı belirtilmelidir. Her ikisi de 18 yaşın altındaki bir kişiye atıfta bulunur. Ayrıca bkz. [Terminoloji](#).

(2) Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi, Madde 24; Ayrıca bakınız [göç eden çocukların korunmasına dair](#) Komisyon'un Avrupa Parlamentosu ve Konseye Mesajı, 12 Nisan 2017, COM(2017) 211 nihai, s. 14 (Göç eden çocukların korunması).

(3) CRC Komitesi [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum \(2013\) \(madde 3, paragraf 1\)](#), 29 Mayıs 2013, CRC/C/GC/14; üstün yararlar hakkında UNHCR rehberliği için bakınız UNHCR, [Sağ Salim: Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocukların üstün yararlarını sağlamak için Devletler ne yapabilir](#), Ekim 2014; UNHCR ve Uluslararası Kurtarma Komitesi, [UNHCR BID Kılavuzunun Uygulanması için Saha El Kitabı](#), 2011.

(4) Bazı Üye Devletler BIA'yı uluslararası koruma prosedürlerinden ayrı olarak kabul aşamasında uygularlar.

istediğini beyan etmiş⁽⁵⁾ (aileleriyle birlikte veya refakatçisi olmayan) çocukları ele alır. Uluslararası koruma başvurusu dışındaki prosedürlerin çocuğun üstün yararına olabileceği durumlarda, ulusal yasalar ve/veya uygulamalara göre oluşturulmuş ve koruyucu, göç idareleri ve savcılardan oluşan bir heyet olarak ilgili Çocuk Koruma (CP) makamları uygun çözümler önermelidir. Çocuğun kabul amacıyla (KKD değişikliği anlamı içerisinde) veya diğer prosedürler açısından üstün yararlarının değerlendirilmesi bu uygulama kılavuzun kapsamına girmez.

Bu uygulama kılavuzu sığınma prosedürlerine odaklanmaktadır. Çocuk uluslararası koruma başvurusu yapabilmek için özgürce ve bilinçli karar verebilmelidir. Ebeveynler/vasi/temsilci ve/veya CP aktörleri, mütemadiyen başvuruyu sürdürmenin çocuğun üstün yararına olup olmadığını değerlendirebilir. BIC'e riayet edilmesini sağlamak, çocuğun üstün yararlarının mütemadiyen değerlendirilmesi yetkinliğine sahip tüm aktörler arasında iş birliğini gerektirir. Çocukların korunması ve BIC'in değerlendirilmesi, sığınma prosedürünün ötesinde bir durumdur; bu nedenle, CP makamları ve kabul makamı, vasi/temsilci ve hukuk danışmanları gibi diğer aktörler arasında bütünsel ve sürekli iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Uygulama kılavuzu, sığınma prosedürlerinde, AB müktesebatına ve diğer bağlantılı uluslararası mevzuata uygun olarak, üstün YARARLAR ilkesinin uygulanmasının işlevsel hale gelmesini desteklemeyi amaçlamaktadır⁽⁶⁾. Farklı AB+ Devletleri'nde, çocuğun üstün yararları ile alakası bulunan farklı uygulamalar ve aktörler olduğu ve sığınma prosedürleri sırasında ilgili tüm koruma garantilerinin ve güvencelerin devreye sokulmasını sağlamanın ulusal makamlara bağlı olduğu anlayışıyla geliştirilmiştir.

Bu uygulama kılavuzu nasıl oluşturuldu?

Bu uygulama kılavuzu, Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (Unicef) ile BE, DK, FI, IE, NO ve RO'dan bir grup uzmanın desteğiyle EASO tarafından hazırlanmıştır. Ayrıca, Avrupa Komisyonu ve AB+ Devletleri ile uluslararası kuruluşlara da danışılmıştır. Kılavuz; yüksek kaliteli uluslararası koruma prosedürlerini uygulama konusundaki ortak amacı yansıtan bir ortak uzmanlık ürünüdür. Bu uygulama kılavuzu ayrıca, yer değiştirmeye uygun olan çocukların üstün yararlarının değerlendirilmesi (BIA) sırasında EL ve IT'de bulunan yer değiştirme planına EASO desteği kapsamında⁽⁷⁾ tanımlanan en iyi uygulamaları da dikkate almaktadır.

Bu kılavuz nasıl kullanılır?

Uygulama kılavuzu genel rehberlik sağlar ve ulusal seviyede çocuklar için geliştirilen belirli standart operasyon prosedürlerini güncellemek ve/veya iyileştirmek için bir referans veya esin kaynağı olarak kullanılabilir.

Kılavuzda önerilen üstün yararlar kontrol listesi devam eden bilgi toplama ve değerlendirme sürecini destekleyecek ve koruyacaktır. Değerlendiricinin, veri koruma/güvenliği göz önünde bulundurularak ilgili bilgilerin ve güvencelerin sağlanmış olup olmadığını doğrulamasını sağlar.

@@@Uygulama kılavuzu, çocuk hakları yaklaşımına ilişkin ilgili AB, uluslararası ve ulusal mevzuat ile birlikte kullanılabilir⁽⁸⁾. Ayrıca, BIC ile ilgili mevcut çeşitli politika ve rehber belgeler geliştirilmiş ve mevcut belgenin bu ilkenin uygulanmasına yönelik kılavuzluğu ele alınırken kullanılmıştır. Diğer başvuru materyallerine bu kılavuzun Politika ve Rehberlik Belgelerinde (Ek III) ulaşılabilir.

⁽⁵⁾ Bu, bazı Üye Devletlerde çocuklara kendi başlarına veya ebeveynleri veya temsilcileri aracılığıyla başvuruda bulunmalarına izin veren düzenlemelere hâlel getirmez (Madde 7 (3) SPD değişikliği) ve farklı etkileri göz önüne alındığında uluslararası koruma başvurusu yapma, başvurunun kaydı ve arz edilmesini de içerir (Madde 6 SPD değişikliği).

⁽⁶⁾ Diğerlerinin arasında, insan ticaretini önleme, insan ticaretiyle mücadele ve kurbanlarını koruma hakkında Avrupa Parlamentosu'nun Konsey Çerçeve Kararı 2002/629/JHA, OJ 2011 L 101 (Kaçakçılıkla Mücadele Direktifi)'nin yerini alan 5 Nisan 2011 tarihli 2011/36/EU Direktifi'nin ilgili hükümleri.

⁽⁷⁾ 14 Eylül 2015 tarihli, İtalya ve Yunanistan lehine uluslararası koruma alanında geçici önlemleri tesis eden 2015/1523 sayılı Konsey Kararı (EU) .

⁽⁸⁾ Politika ve Rehberlik belgelerine (Ek II) ve Yasal Çerçeveye (Ek III) bakınız.

Bu uygulama kılavuzunun diğer EASO destek araçlarıyla bağlantısı nedir?

EASO'nun görevi, CEAS'ın uygulanmasında, diğer konuların yanı sıra ortak eğitim, ortak kalite ve ortak menşe ülke bilgisi hususlarında AB+ Ülkelerini desteklemektir. Tüm EASO destek araçlarında olduğu gibi bu yayın da CEAS ortak standartlarını temel almaktadır. Bu kılavuz, *Yaş değerlendirme uygulama kılavuzu*, *Aile takibi uygulama kılavuzu* ve *Çocuklarla Mülakat isimli eğitim modülü gibi diğer mevcut EASO araçlarının tamamlayıcısı olarak görülmelidir.*

Terminoloji

Yaş değerlendirilmesi

Yaş değerlendirilmesi, yetkililerin bir bireyin çocuk mu yetişkin mi olduğunu belirlemek amacıyla kişinin kronolojik yaşını veya yaş aralığını değerlendirmeye çalıştıkları süreçtir ⁽⁹⁾.

Üstün yararın belirlenmesi amaçlı mülakat(lar)

Üstün yararın belirlenmesi amaçlı mülakatlar, çocukla, çocuğun vasisiyle veya çocuğun bakımı ve korunmasından sorumlu olan herhangi bir kişiyle yapılan mülakatlardır. Bazı Üye Devletler bir çocukla birden fazla özel mülakatta bulunabilir. Bu mülakatlar, çocuğun üstün yararlarını devamlılık arz eden bir şekilde değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Bu mülakatlar ayrı olabileceği gibi, bireysel mülakatın veya başka herhangi bir mülakatın (aile takibi mülakatı/savunmasızlık değerlendirilmesi mülakatı, vb.) parçası olabilirler. Bu tür mülakatlar, bir çocuğun üstün yararlarını değerlendirmenin tek seferlik bir uygulama değil devam eden bir süreç olduğu bilgisıyla yapılmalıdır. Çocuğun üstün yararlarını dikkate almak, mülakatlar da dahil olmak üzere tüm karar ve işlemlerin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu güncellenebilir ve gözden geçirilebilir.

Üstün yararların değerlendirilmesi ve belirlenmesi ⁽¹⁰⁾

Çocuk Hakları Sözleşmesi Komitesi (CRC Komitesi)'nin BIA yorumlaması aşağıdaki gibidir:

Her bireysel durum için yapılması gereken benzersiz bir faaliyettir [...] ve bir çocuk veya çocuk grubu için belirli bir durumda karar vermek üzere gerekli tüm unsurları değerlendirmek ve dengelemekten ibarettir.

[...] “Üstün yararların belirlenmesi”, üstün yararların değerlendirilmesine dayanarak, çocuğun üstün yararlarını belirlemek için tasarlanmış katı usule yönelik teminatları olan resmi süreci tanımlar ⁽¹¹⁾.

Çocuk/reşit olmayan (küçük)

AB mevzuatında, “çocuk” ve “küçük” terimleri, 18 yaşın altındaki herhangi bir kişiye atıfta bulunmak için kullanılır. *AB sığınma müktesebatının, özellikle “çocuğun üstün yararları” ilkesinin BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (CRC)’nden kaynaklanan bir uluslararası kamu hukuku ilkesi olduğu göz önüne alındığında, bu kılavuzda kullanılan “çocuk” ile aynı olan “küçük” terimini kullandığı belirtilmelidir.*

Risk altındaki çocuklar

Ailenin yapısına/durumuna bakılmaksızın, belirli bir riskle karşı karşıya olabilecek herhangi bir çocuk anlamında kullanılır. Çocuk refakatsiz, ailesinden ayrı düşmüş veya ailesinin refakat ettiği çocuk olabilir. Çocuğun karşılaşabileceği riskler, bunlarla sınırlı olmamak üzere, fiziksel ve zihinsel zarar, cinsel ve cinsiyete dayalı şiddet ve diğer istismar veya sömürü biçimleri, zorla ve erken evlilik, kadın sünneti/kesme (FGM/C), akıl sağlığı sorunları, kendine zarar verme/intihar riski gibi durumları içerebilir.

Risk altındaki çocuklar, THB mağduru veya risk altındaki çocuk mağdurları, FGM/C, zorla ve erken evlilik ve diğer istismar veya sömürü biçimleri, çocuk hane liderleri, vatansız çocuklar, ergen anneler, silahlı grupların

⁽⁹⁾ EASO, Yaş değerlendirilmesi uygulama kılavuzu, 2018: EMN Yaş değerlendirilmesi için sözlük tanımı https://ec.europa.eu/home-affairs/content/age-assessment_en adresinde bulunabilir; BIC ve yaş değerlendirilmesi ile ilgili daha fazla bilgi edinmek için bakınız CRC Komitesi, Genel Yorum No. 6 (2005), *Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım*, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6, kısım V.A, para. 31(i).

⁽¹⁰⁾ BID, işbu uygulama kılavuzunun kapsamında değildir.

⁽¹¹⁾ CRC Komitesi, *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14.

üyesi olmuş çocuklar, ciddi hastalıklardan mustarip çocuklar, akıl sağlığı sorunları olan çocukları vb. içeren ciddi psikolojik, fiziksel veya cinsel ve cinsiyete dayalı şiddet türlerinden kurtulan çocukları içerir.

İnsan kaçakçılığının çocuk kurbanları (veya insan kaçakçılığı riski altında olanlar)

İstismar henüz gerçekleşmediyse bile, insan kaçakçılığına maruz kaldıklarına inanmak için makul bir gerekçesi bulunan bir çocuğu ifade eder ⁽¹²⁾. İnsan kaçakçılığının çocuk mağdurları veya potansiyel mağdurları, özel durumları da dikkate alınarak yardım ve destek alma hakkına sahiptir ⁽¹³⁾.

Dublin III Düzenlemesi ve Dublin uygulama düzenlemesinin usule dönük güvenceleri

Bir üçüncü ülke vatandaşı olan veya vatandaşlığı bulunmayan bir kişi tarafından Üye Ülkelerin birinde geçerli uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden sorumlu Üye Ülkenin belirlenmesine yönelik kriter ve mekanizmaları belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarihli (EU) 604/2013 sayılı Yönetmeliği (değiştirilmiş) ⁽¹⁴⁾. Dublin III Düzenlemesi, bir temsilcinin atanması ve bu temsilcinin de diğerlerinin içinde, ilgili tüm belgelere erişebilmesi gibi usule yönelik güvencelere atıfta bulunur ⁽¹⁵⁾.

Aile

Aile terimi, geniş bir anlamda biyolojik, evlatlık edinen veya koruyucu ebeveynler, kardeşler veya uygun olduğunda, genişletilmiş aile ya da topluluğun üyelerini içerecek şekilde yorumlanmalıdır ⁽¹⁶⁾.

Aile takibi

Aile üyelerinin aranması, çocuğun üstün yararına hizmet edecek biçimde aile bağlarını onarmak ve aile birleşimini sağlamak amacıyla aile üyelerine (refakatsiz çocukların yakınları veya eski bakıcıları dahil) yönelik yapılan araştırmadır ⁽¹⁷⁾.

Vasi/temsilci ⁽¹⁸⁾

Vasi, temsilci ve yasal temsilci terimlerinin uluslararası/AB çerçevesinde kullanımı, tutarsız veya değişkendir. Uygulama kılavuzu boyunca "vasi/temsilci" terimleri birlikte kullanılacaktır.

⁽¹²⁾ İnsan kaçakçılığı (THB), Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi 5. Maddede ve ayrıca Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşmanın 79 ve 83. Maddelerinde açık bir biçimde yasaklanan, kar getiren, ciddi ve organize bir suç şekli olmaya devam etmektedir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele Direktifinin 2. maddesi, çocuk mağdurlara özel atıfta bulunur ve THB suçunun tanımını verir. İnsan kaçakçılığıyla mücadele Direktifinin 11. (2) Maddesi. Cinsel istismar için çocuk kaçakçılığında, mağdurlar çoğunlukla kızlardan oluşmaktadır ve zorlama sonucu suçluluğun arttığı bildirilmektedir. Göç krizi, başta çocuklar olmak üzere en savunmasız olanları hedefleyen insan kaçakçılığı ağları tarafından istismar edilmiş olup, cinsel istismar amaçlı insan kaçakçılığı riskinin artmış olmasıyla ilgili genel endişeler bulunmaktadır. Bakınız THB ile mücadelede ilerleme hakkında Komisyon tarafından Avrupa Parlamentosu ve Konseye sunulan Rapor, 19 Mayıs 2016, COM(2016) 267 son (ilerleme raporu); Europol, *Durum Raporu: AB içerisindeki insan kaçakçılığı*, 765175, Şubat 2016 (Durum Raporu).

⁽¹³⁾ Bakınız İnsan kaçakçılığıyla mücadele Direktifi, 13-16. Maddeler; Mağdurların AB içerisindeki haklarıyla ilgili genel bir değerlendirme için bakınız Avrupa Komisyonu, *İnsan kaçakçılığı mağdurlarının AB içindeki hakları*, 2013.

⁽¹⁴⁾ Dublin III Düzenlemesi.

⁽¹⁵⁾ Dublin III Düzenlemesi Madde 6(2).

⁽¹⁶⁾ CRC Komitesi, *Genel Yorum No. 6 (2005), Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım*, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6, beyan 19 QD (değiştirilmiş).

⁽¹⁷⁾ CRC Komitesi, *Genel Yorum No. 6 (2005), Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım*, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6; Madde 6(4) Dublin III Yönetmeliği ve Madde 24(3) hükümleri KKD değişikliği ve YD değişikliği; Aynı zamanda bakınız EASO, *Aile Takibi Uygulama Kılavuzu*, 2016.

⁽¹⁸⁾ Terminoloji ile ilgili daha fazla yönlendirme için bakınız FRA, *Ebeveyn bakımından mahrum kalmış çocuklar için Vasilik El Kitabı*, Haziran 2014, ss. 14-15.

Vasi, çocuğun üstün yararlarını ve genel iyiliğini koruyan bağımsız bir kişidir ve bu sayede çocuğun sınırlı yasal kapasitesini tamamlar. Vasi, aynen bir ebeveynin kendi çocuğunu temsil etmesi gibi, tüm işlemlerde çocuğun yasal temsilcisi olarak hareket eder⁽¹⁹⁾.

Temsilci; “refakatsiz bir [çocuğa] [uluslararası koruma] prosedürlerinde yardımcı olmak ve çocuğu temsil etmek, çocuğun üstün yararlarını güvence altına almak ve gerektiğinde [çocuk] yerine kanuni ehliyeti yerine getirmek amacıyla yetkili organlar tarafından görevlendirilen bir kişi veya kuruluş [...]” olarak tanımlanmaktadır ⁽²⁰⁾.

Temsilcinin rolü, adli yardım sağlayan, hukuki danışman veya nitelikli avukat/hukuk uzmanı olan ve “çocuğa hukuki yardım yapan, çocuk adına konuşan ve çocuğu sığınma ve ulusal hukukun gerektirdiği diğer yasal süreçlerde yazılı beyanlarla ve şahsen temsil eden” **yasal temsilcinin** rolünden farklıdır ⁽²¹⁾.

Usule yönelik tedbirler ve taahhütler

Usule yönelik tedbirler, özel ihtiyaçları olan kişilerin prosedürlere etkin bir şekilde erişebilmeleri için gerekli koşulları oluşturmak ve uluslararası koruma için başvurularını kanıtlayacak gerekli unsurları sunmak üzere uygulanan özel destek önlemleridir. Özel ihtiyaçları olan başvuru sahiplerinin haklarından yararlanmalarını ve sığınma prosedürleri direktifi (SPD değişikliği) uyarınca yükümlülüklerine riayet etmelerini sağlar ⁽²²⁾.

Dublin III Yönetmeliğinde, “usule yönelik tedbirler” temyiz ile ilgili hükümlere atıfta bulunur. CRC’nin 14 Sayılı Genel Yorumu, yukarıda belirtildiği gibi hem taahhütleri hem de dinlenme hakkı ve temyiz hakkı gibi usule yönelik tedbirleri listeler.

Akraba

Ulusal yasalar uyarınca tanımlanan şekliyle, çocuğun evlilik içinde doğup büyüdüğü veya evlilik dışı olup olmadığına ya da evlatlık olup olmadığına bakılmaksızın Üye Ülke topraklarında bulunan yetişkin teyzesi veya amcası veya büyükannesi ve büyükbabası ⁽²³⁾. İlgili bir makam tarafından resmi olarak atanmışlarsa, bu kılavuzda aynı zamanda koruyucu olarak da geçerler ⁽²⁴⁾.

Ailesinden ayrı düşmüş çocuk

“İlgili Üye Devletin yasalarına ve uygulamaya göre kendisinden sorumlu olan tüm yetişkinlerden ayrı düşmüş olan”, ancak diğer akrabalarından ayrı düşmüş olma şartı olmayan çocuktur. Bu nedenle, bu kategori, diğer yetişkin aile fertlerinin refakat ettiği çocukları içerebilir ⁽²⁵⁾. Bu kavram, mevcut AB sığınma müktesebatında bulunmamaktadır. AB sığınma müktesebatı içinde, ailesinden ayrı düşmüş çocuklar, refakatsiz çocuk kategorisine dahildir.

⁽¹⁹⁾ CRC Komitesi, *Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım*, Genel Yorum 6 (2005), 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6; BM Genel Kurulu, Çocukların Alternatif Bakımı için Rehber İlkeler: Genel Kurul tarafından kabul edilmiş karar, 24 Şubat 2010, A/RES/64/142; FRA, *Ebeveyn bakımından mahrum kalmış çocuklar için Vasilik El Kitabı*, Haziran 2014 sistemleri, ulusal vasilik sistemlerinin nasıl oluşturulup yürütüleceği hakkında kılavuzluk yapmakta ve bir vasinin yerine getirmesi gereken esas görevleri belirtmektedir. BM belgelerinde kullanılan vasi kavramı, AB müktesebatındaki kullanımına kıyasla daha geniş anlama sahiptir.

⁽²⁰⁾ SPD değişikliği Madde 2(n) ve KKD değişikliği Madde 2(j).

⁽²¹⁾ FRA, *Aile bakımından yoksun çocuklar için vasilik hakkında el kitabı*, Haziran 2014.

⁽²²⁾ Beyan 29 ve Madde 2(d) SPD değişikliği.

⁽²³⁾ Dublin III Yönetmeliği, Madde 2(h).

⁽²⁴⁾ Üye Devletlerin “koruma”yı bir kurumun görevi olarak ele almalarına halel getirmeksizin, bir barınma evi yöneticisi veya akrabalar dışındaki diğer aktörler. Bazı Üye Devletlerde, koruyucu, çocuğun günlük bakımından, örneğin konaklama, yemek, okula gitmesinden v.b. sorumlu olan kişi/kurumdur.

⁽²⁵⁾ CRC Komitesi, *6 Numaralı genel yorum (2005): Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım*, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6, bölüm III, para:8.

Refakatsiz çocuk

Bir Üye Ülke toprağına ilgili Üye Ülkedeki yasa ve teamüller uyarınca kendisinden sorumlu olan bir yetişkinin refakati olmadan giren bir çocuk, bu nitelikte bir kişinin/yetişkinin himayesine alınmadığı sürece Üye Ülke bölgesine girdikten sonra refakatsiz kalan bir çocuğı/küçüğü kapsar ⁽²⁶⁾.

⁽²⁶⁾ Madde 2(e) KKD değişikliği; Madde 2(m) SP değişikliği; Madde 2(l) YD değişikliği; Madde 2(j) Dublin III Yönetmeliği; Madde 2(f) ailenin yeniden birleşmesi direktifi; CRC Komitesi, 6 Numaralı Genel yorum (2005); Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşе ülkeleri dışında yaklaşım, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6, bölüm III, para. 7; Ayrıca bakınız UNHCR ve Unicef, *Sağ Salim: Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocukların üstün yararlarını sağlamak için Devletler ne yapabilir*, 2014, s. 22.

1. Çocuğun üstün yararının tarihçesi ve unsurları

Çocuğun üstün yararları, uluslararası (CRC Madde 3) ⁽²⁷⁾ ve Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi dahil Avrupa hukuku ⁽²⁸⁾ (Madde 24) içerisine gömülü **bir hak, bir ilke ve bir prosedür kuralıdır**, aynı zamanda CEAS kapsamındaki **değişiklik önerilerinde** ⁽²⁹⁾ daha fazla önem verilmektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'nin 24. maddesi, "Resmi makamlar veya özel kurumlar nezdinde çocuklarla ilgili atılacak her adımda, çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması gerektiğini" belirtirken, CRC 3. maddesi de "Çocuklarla ilgili her adımda....çocuğun üstün yararları en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır" der. Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması yükümlülüğü AB sığınma müktesebatında da tekrar edilmiştir ⁽³⁰⁾.

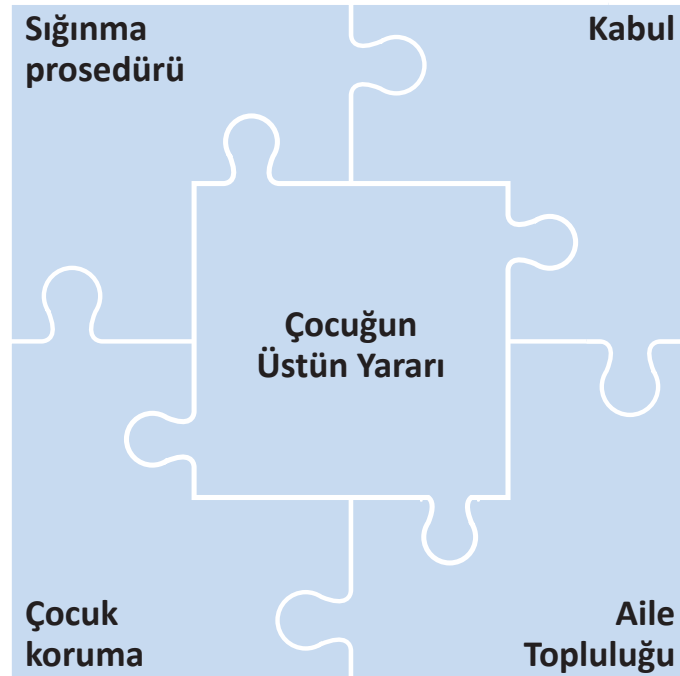
BIC'in en iyi şekilde göz önünde bulundurulması, önemli bir idari karar verilmeden önce değerlendirme gerektiren süregelen bir süreçtir. BIC süreçleri sığınma prosedüründen önce başlamalı ve sonrasında da devam etmelidir.

Çocuk sığınma prosedüründe iken, BIC'in değerlendirilmesi Çocuk Koruma (CP) ve sığınma makamlarının yanı sıra diğer aktörlerin de yükümlülüğü olmaya devam etmektedir.

- CP aktörleri, birçok amaç için (kabul, eğitim, velayet, vb.) üstün yarar değerlendirmesini (BIA) yapacaklardır;

- Aynı zamanda, sığınma makamları, sığınma prosedürünün tüm aşamalarında BIC'i en iyi şekilde göz önünde bulundurmaktan sorumludur.

Bu değerlendirmeler birbirini desteklemelidir, böylece tüm süreçler gerekli sinerjilerden yararlanır ve çakışmalardan kaçınılır.

⁽²⁷⁾ CRC'ye şuradan ulaşılabilir: <https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

⁽²⁸⁾ Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'ne şuradan ulaşılabilir: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>

⁽²⁹⁾ Avrupa Komisyonu, "AB içindeki haklarınız", çevrimiçi olarak erişilebilir: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights_child/ceas_provision_on_children_table_updated.pdf

⁽³⁰⁾ Bakınız Politika ve Kılavuz Belgeler (Ek III).

Çocuklar için sığınma prosedürü EASO eşleştirme bulguları

EASO 2017 doğrulanmış eşleştirme bulgularına göre, BIC değerlendirmesi farklı zamanlarda yapılabilir; bazı durumlarda sığınma prosedürü başlamadan önce (IE ve SK ⁽³¹⁾), veya BG ve EL'de olduğu gibi ⁽³²⁾, çocuk uluslararası koruma için başvurduğunda, yani prosedürün belli bir aşamasında (savcıya usulüne göre bilgi verildiğinde) yapılabilir. PL'de değerlendirme, uluslararası koruma ile ilgili bir karar verilirken yapılır.

Ancak, pek çok muhatap, değerlendirmenin sığınma prosedürünün her aşamasında meydana gelebileceğini belirtmiştir. Bu, **16 AB+ Devletinde (AT, BE, CH, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR ⁽³³⁾, IT, LV, NO, SE, SI ve SK) böyledir.** Özellikle, ES ve FI'de BIC değerlendirmesi kabul merkezlerinde de yapılmaktadır.

1.1 Çocuk hakları yaklaşımı

Bu uygulama kılavuzunda, ulusal makamların BIC yaklaşımlarında çocuk hakları ve hak temelli olarak bağlı olduğu vurgulanmaktadır. Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkıyla ilgili CRC Komitesinin 14 Numaralı Genel Yorumu (2013), bunu nasıl uygulayacakları hususunda taraf devletler için emredici bir yorum sağlamaktadır. Bu, uygulanmalarını garantileyecek usule yönelik tedbirleri de içerir ⁽³⁴⁾. Devlet merkezli yaklaşıma karşı çocuk hakları yaklaşımı:

[...] Görev sahiplerinin haklara saygı duyma, hakları koruma ve yerine getirme yükümlülüklerini yerine getirme kapasitelerini (Madde 4) ve hak sahiplerinin haklarını talep etme kapasitelerini geliştirerek, Sözleşmede belirtilen ayrımcılık yapmama (Madde 2), çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması (Madde 3, paragraf 1), yaşam, hayatta kalma ve gelişme (Madde 6) ve çocuğun düşüncelerine saygı (Madde 12) gibi tüm çocuk haklarının gerçekleştirilmesini teşvik eder. [...] Bu çocuk hakları yaklaşımı bütünseldir ve çocuğun kendi güçlü yanlarını ve kaynaklarını ve çocuğun bir parçası olduğu aile, okul, topluluk, kurumlar, dini ve kültürel sistemler gibi tüm sosyal sistemlerini desteklemeye önem verir ⁽³⁵⁾.

Çocuğun çıkarlarını en iyi şekilde göz önünde bulundurmak için, bütünsel ve çocuk merkezli süreçler sürekli olarak uygulanmalıdır. Çocuğu etkileyen tüm eylem ve kararlarda, kısa, orta veya uzun vadede, çocuğun bireysel ve özel koşullarıyla ihtiyaçlarını dikkate almaları gerekir.

5. Çocuğun üstün yararları kavramının tam olarak uygulanması, çocuğun bütüncül fiziksel, psikolojik, ahlaki ve manevi bütünlüğünü güvence altına almak ve haysiyetini desteklemek için haklara dayalı bir yaklaşım geliştirilmesini gerektirir ⁽³⁶⁾.

BIC'in en iyi şekilde göz önünde bulundurulması, uluslararası koruma başvurusunda bulunma niyetlerini ifade eden ve uluslararası koruma ile ilgili tüm karar ve prosedürlere başvuran tüm çocuklar için üstlenilen sürecin parçası olmalıdır.

Çocukların özel usule yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesi SPD değişikliği kapsamında bir yükümlülükken, savunmasızlık değerlendirmeleri yapmak da kabul koşulları direktifi (KKD değişikliği) kapsamındaki bir yükümlülüktür ⁽³⁷⁾. Bu, CP aktörleri veya hizmet sağlayıcılar gibi tüm aktörleri dahil etmeyi gerektirir.

⁽³¹⁾ Çocuğun bulunduğu/tespit edildiği andan itibaren başlar.

⁽³²⁾ Aksi halde, görüşme sırasında yapılır.

⁽³³⁾ FR'de BIC değerlendirmesi, sığınma prosedürünün varlığına/aşamalarına bakılmaksızın, refakatsiz çocuk tespit edildiği anda başlar. BIC, yaş değerlendirmesi ile aynı anda ve sonrasında belirleyici makam tarafından değerlendirilir.

⁽³⁴⁾ CRC Komitesi [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum \(2013\) \(madde 3, para. 1\)](#), 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, kısım V.

⁽³⁵⁾ BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, [Genel Yorum No 13: Eğitim Hakkı \(Sözleşme Madde 13\)](#), 8 Aralık 1999, E/C.12/1999/10, para. 59

⁽³⁶⁾ CRC Komitesi [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum \(2013\) \(madde 3, para. 1\)](#), 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, kısım I.A, paragraflar 4 ve 5.

⁽³⁷⁾ Aynı zamanda bakınız Madde 23(4) KKD değişikliği - Rehabilitasyon hizmetleri ve destek.

Devam eden BIA'lar, çocuğun kapasitelerinin ⁽³⁸⁾ veya özel ihtiyaçlarının zaman içinde gelişeceğini dikkate almalı ve kesin veya geri alınamaz kararlar almak yerine alınan önlemlerin buna göre revize edilip düzeltilebileceğini hesaba katmalıdır.

1.2 “En iyi şekilde göz önünde bulundurma kavramı”nın açılımı

CRC Komitesi'nin ifadesiyle, çocuğun üstün yararları ilkesi “Sözleşmede tanınan tüm hakların ve çocuğun bütünsel gelişiminin tam ve etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamayı amaçlar ⁽³⁹⁾. İlgili kararların her birinde BIC'i en iyi şekilde göz önünde bulundurma, her bir çocuğun özel koşullarının değerlendirilmesi ⁽⁴⁰⁾, her bir çocuk için ilgili unsurların belirlenmesi ve değerlendirilmesi, bunların detaylandırılması ve her birine diğerleriyle ilişkili olarak bir ağırlık verilmesi anlamına gelir ⁽⁴¹⁾.

BIC, devlet de dahil diğerlerinin menfaatleriyle dengelenmesi gereken bir en iyi şekilde göz önünde bulundurmaktır. BIC'e verilen ağırlık, karar vericinin analizinin bir parçası olacaktır. Çeşitli değerlendirmelerden birisi olmayacak, ancak yüksek önceliğe sahip olacaktır ⁽⁴²⁾. Diğer bağlamlarda karşılaştırıldığında, BIC'in karar alırken belirleyici faktör olacağı anlamına gelen BIC'in en iyi şekilde göz önünde bulundurulması gerektiği unutulmamalıdır.

Sığınma prosedürlerinde çocuğu etkileyen kararların örnekleri arasında diğerlerinin yanı sıra çocukla ebeveynler hazır bulunmaksızın ayrı bir kişisel görüşme yapmaya karar vermek; çocuğun duyulmasının üstün yararına olup olmadığına, görüşmenin nerede, ne zaman yapılması gerektiğine ve ne kadar sürmesi gerektiğine karar vermek; çocukla ilgilenen tercüman/vaka memuru/kayıt memurunun seçilmesi; çocuk için yaş değerlendirmesi yapmaya ya da aile takibine başlamaya karar vermek; çocuğun başvurusunu ebeveynin başvurusundan ayırıp ayırmamaya karar vermek vb. yer almaktadır.

Uluslararası göç bağlamında Genel ilkelerin uygulanmasına ilişkin CRC Komitesi ve Göçmen İşçiler Komitesi'nin (CMW) Ortak Genel Yorumu, 2017 (CRC Komitesi 22 Numaralı Yorum ve CMW 3 Numaralı Yorum) ⁽⁴³⁾ resmi bir değerlendirme/belirlemenin gerektiği somut durumları belirtmektedir ⁽⁴⁴⁾.

Bu, çocuğun başvurusunun ve BIC'in korumayla ilgili unsurlarının değerlendirilmesi hususunu daha da geniş bir alana yaymaktadır. Bu özelliklerin örnekleri çocuğa yapılan zulüm, çocuğun menşe ülkede veya diğer ülkelerde ailesinin varlığı, bir çocuk için iç uçuş alternatifi (eğer varsa), güvenli üçüncü ülke (eğer varsa), güvenlik önlemleri ve ispat külfeti, doğru kabul etme gibi çocukların durumuna özgü farklı yasal eşiklerdir.

⁽³⁸⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, para. 84.

⁽³⁹⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, kısım I.A, paragraflar 4 ve 5.

⁽⁴⁰⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, Kısım V, para. 46 ve 48-51.

⁽⁴¹⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, Kısım V.2, para. 80; Daha fazla bilgi için, bakınız EASO, *Çocuklar için Sığınma Prosedürleri Raporu*, 2017.

⁽⁴²⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, Kısım IV.A.4, paragraflar 36-40.

⁽⁴³⁾ Bu genel yorum, CRC Komitesinin Eylül 2012'de Cenevre'deki genel görüşmesi sonrasında oluşturulan 2012 Bildirgesi ve Raporuna ve Uluslararası göç bağlamında Genel ilkelerin uygulanmasına ilişkin CRC Komitesi ve Göçmen İşçiler Komitesi'nin (CMW), Ortak Genel Yorumu, 2017 CRC Komitesi 22 Numaralı Yorum ve CMW 3 Numaralı Yorum, 16 Kasım 2017 Bölüm A, 5. paragrafta belirtilen diğer belgelere dayanmaktadır.

⁽⁴⁴⁾ [CMW] 3 Numaralı Yorum ve [CRC Komitesi] 22 Numaralı Yorumdan oluşan Ortak Genel Yorum “göç yasası, göç yasalarının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sırasında çocuğun üstün yararlarının bütünü olarak değerlendirildiğini belirtir. Bunlara; bir ülkeye giriş veya bir ülkede ikamet başvurusunu kabul veya reddetme, zorla göç uygulama kararları, çocuklar ve/veya ebeveynleri veya yasal vasilerin sosyal haklara erişiminde kısıtlamalar, aile birliği ve çocuğun velayeti ile ilgili kararlar örnek olarak gösterilmekte ve bu durumlarda çocuğun üstün yararları en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır, bu nedenle yüksek önceliğe sahip olmalıdır. Özellikle çocuğun bir ülkeye girişine, o ülkede ikametine veya iadesine, çocuğun yerleştirilmesine veya bakımına, bir ebeveynin kendi göçmenlik statüsü nedeniyle gözetimine alınmasına veya sınır dışı edilmesine ilişkin idari veya adli kararlarda çocuğun üstün yararlarının sürecin ayrılmaz bir parçası olarak göz önünde bulundurulması sağlanmalıdır.

Çocuklar için sığınma prosedürü EASO eşleştirme bulguları

Katılan Devletlerin 11'inde (**BE, BG, CH, CY, DK, EE, IE, ES** ⁽⁴⁵⁾, **FR, LV ve SE**) sığınma prosedürü ile ilgili olarak BIC'i değerlendirdikleri resmi bir süreç vardır.

BIC, AT, DE, EL, PL, FI, IT, NO ve SK'daki sığınma prosedürü içinde en iyi şekilde göz önüne alınmaktadır, ancak bu ülkeler BIC'in değerlendirilmesi için resmi bir süreç olmadığını doğrulamıştır.

Benzer şekilde, FI, HU ⁽⁴⁶⁾, LT, NL, PL, RO ve SI'da BIC'i değerlendirmek için resmi bir işlem yoktur, ancak bazı tedbirler mevcuttur. NL'de, BIC'i değerlendirme ihtiyacı ortaya çıkarsa, NIDOS ve Çocukları Koruma Konseyi sürece dahil olmaktadır. PL'de BIC, uluslararası korumaya yönelik ihtiyaçların değerlendirilmesi çerçevesinde değerlendirilir. SI'da, BIC, sığınma prosedürünün tüm aşamalarında ve ilgili tüm makamlar ve personel tarafından en iyi şekilde göz önünde bulundurulmaktadır.

1.3 Çok disiplinli ve tarafsız nitelik

Bir çocuğun üstün yararlarının değerlendirilmesi çok disiplinli bir çalışma olmalıdır ve ⁽⁴⁷⁾ ilgili aktörler sürece dahil olmalı, aynı zamanda çocuklarla birlikte çalışma konusunda ilgili eğitim almış uzmanlar tarafından yerine getirilmelidir ⁽⁴⁸⁾.

Çocuğun üstün yararları doğası gereği tarafsız bir niteliğe sahiptir, dolayısıyla öznel tutumlara, düşüncelere ve görüşlere dayanamazlar. Bir çocuğun üstün yararlarıyla ilgili olarak bir yetişkinin kararı, Sözleşme kapsamında çocuğun tüm haklarına saygı gösterme yükümlülüğünü geçersiz kılamaz ⁽⁴⁹⁾. BIC, CRC'ye göre hak olan bir durumdan mahrum bırakılmayı meşrulaştıramaz.

Çocuğun üstün yararlarına ilişkin herhangi bir öneri veya değerlendirmenin, en az iki memurun konuyla ilgilendiği dört göz ilkesi gereğince bir kez daha gözden geçirilip onaylandığından emin olunması iyi bir uygulama olarak kabul edilir.

1.4 Üstün yarar süreçleri

Sığınma makamlarının çocukla ilk temas kuran taraf olmaları veya farklı usule yönelik/yasal süreçlerde görevli olmaları durumunda, BIC süreçlerini başlatmaları istenebilir. Böyle durumlarda ve özellikle BIC ile ilgili soruları ve usule dönük güvenceleri kişisel görüşmeye dahil ettiklerinde, ilgili tüm aktörleri dahil etmeli ve çocuğu BIC konusundaki diğer fırsatlardan mahrum etmemelidirler.

⁽⁴⁵⁾ Vasi tarafından taahhüt edilir.

⁽⁴⁶⁾ BIC uygulamasının Macaristan Sığınma Yasası'nda yapılacak sonraki değişikliklerle genişletilmesini sağlamak için yapılan düzenlemeler.

⁽⁴⁷⁾ Multidisipliner bir ekibin kullanılması ile ilgili tavsiyeler CRC Komitesi, *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (mad. 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14'da da bulunabilir.

⁽⁴⁸⁾ Ailelerinden Ayrı Düşmüş ve Avrupa'da Bulunan Çocuklar Programı, *İyi Uygulama Beyanı*, 2009, s. 6.

⁽⁴⁹⁾ CRC Komitesi *Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum (2013) (madde 3, para. 1)*, 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14.

Uygulama Örnekleri

FI ve SE'de, belirleyici makamlar sığınma, göç, THB ve kabul alanlarındaki yeterlilikleri bir araya getirmekte ve bu nedenle BIA ve BID'i uluslararası koruma prosedürlerinin kapsamı dışında da uygulamaktadırlar.

1.5 Çocuğun üstün yararları ve dinlenme hakkı ⁽⁵⁰⁾

Çocuğun görüşleri dinlenmeli ve yaş ve olgunluğuna göre göz önünde bulundurulmalıdır. BIC'i en iyi şekilde göz önünde bulunduran tüm karar alma süreçleri çocuğun görüşlerini özgürce dile getirme hakkına saygı duymalıdır. Üye Devletler, kendi görüşlerini oluşturabilme kapasitesi olan çocuğun görüşlerini istemek, örneğin çocuğun dinlenmek istediğini ifade etmesini mümkün kılmak için mekanizmalar devreye sokmalıdır. Çocuk dinlenmek istediğine karar verdiğinde, bunun doğrudan kendisinden mi yoksa bir temsilci (vasi /ebeveyn) aracılığıyla mı olacağına karar verebilirler. Çocuğun görüşlerini doğrudan veya dolaylı olarak ifade etmesi halinde, söz konusu görüşlere çocuğun yaş ve olgunluğuna göre bir ağırlık verilmelidir.

Vermiş olduğu bilgilerin nasıl kullanıldığı konusunda da çocuğa bilgi verilmelidir. Çocuğu dinlemek, aynı zamanda çocuğu sürecin içine dahil etmek demektir. Bu da bilgiyi çocuğa duyarlı bir şekilde vermeyi gerektirir, böylece çocuğun içinde bulunduğu durumu anlamasına yardımcı olur (örneğin sığınma prosedürü). Sorumlu görevliler, çocuğun dinlenme sürecinin zararsız bir şekilde yerine getirilmesini sağlamalıdır.

1.6 Çocukların üstün yararındaki unsurların dengelenmesi

Üstün yarar süreçleri, çocuğun ailevi durumunu; menşe ülkelerindeki durumu, belirli savunmasızlık noktalarını, güvenlik ve maruz kaldıkları riskleri, korunma ihtiyaçlarını, ev sahibi ülkedeki entegrasyon seviyelerini ve zihinsel ve fiziksel sağlık, eğitim ve sosyoekonomik koşulları gerekli şekilde ele almalıdır. Bu analiz, sığınma makamında istihdam edilen veya diğer aktörler tarafından istihdam edilip sığınma makamının hizmetine sunulan sosyal hizmet uzmanları tarafından yapılabilir. Çocuğun cinsiyeti, cinsel yönelimi veya cinsiyet kimliği, ulusal, etnik veya sosyal kökeni; dini; engellilik durumu, göç veya ikamet durumu, vatandaşlık durumu, yaşı, ekonomik durumu, siyasi veya diğer görüşleri ⁽⁵¹⁾, kültürel ve dilsel arka plan veya benzer diğer durumu bağlamında belirlenmelidir.

Değerlendiriciler çocuğun farklı hakları arasında bir denge kurmalıdır ⁽⁵²⁾. Üstün yararlarla ilişkin belgeler, tüm tedbirleri ve bulguları da içerecek şekilde, çocuğun durumunun ayrıntılı bir tanımını ve unsurların dengelenmesini, çocuk için göz önünde bulundurulmuş seçenekleri, hangi seçeneğin çocuğun üstün yararına uygun olduğunu ve nedenini belirten bir analizi içermelidir.

Aşağıdaki listede, 14 Numaralı Genel Yorum ⁽⁵³⁾, CRC ve AB sığınma müktesebatındaki genel referanslar da eklenmiştir ⁽⁵⁴⁾:

- ailenin yeniden birleşmesi olasılıkları (Madde 10, CRC, Madde 23(2) KKD değişikliği);
- çocuğun hayatı, hayatta kalması ve gelişimi (Madde 6 CRC); iyiliği;
- çocuğun kimliği (Madde 8 CRC) ve geçmişi;

⁽⁵⁰⁾ Aynı zamanda bakınız BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, [Genel Yorum No 12: Yeterli Beslenme Hakkı \(Sözleşme 11. Madde\)](#), 12 Mayıs 1999.

⁽⁵¹⁾ CRC Komitesi ve CMW, Uluslararası göç bağlamında çocukların insan hakları konusunda genel ilkeler üzerine 3 Numaralı (CRC Komitesi) [Ortak genel yorum](#) (2017) ve 22 Numaralı Yorum [CMW], 16 Kasım 2017, kısım I, para. 3.

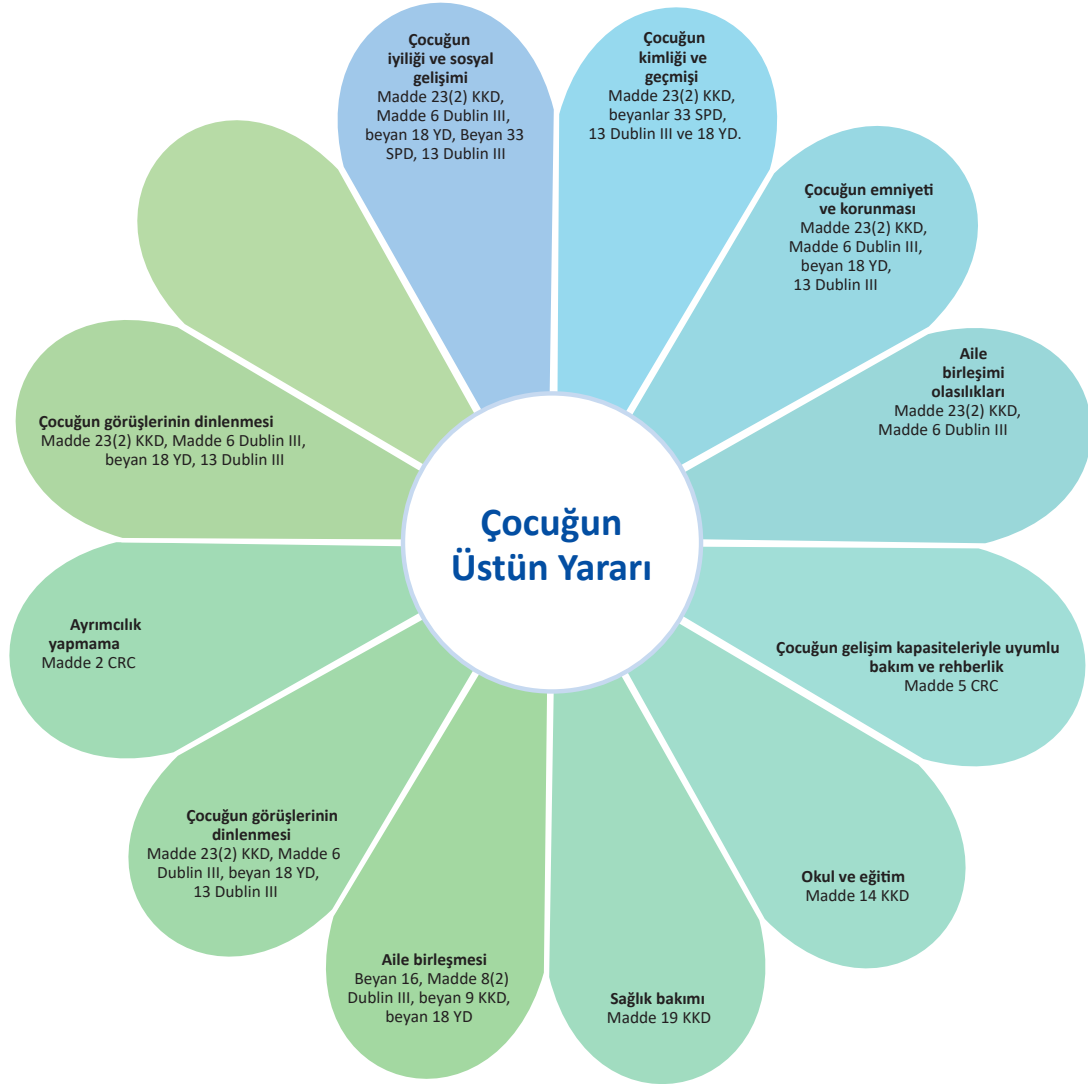
⁽⁵²⁾ "Sözleşmede haklar arasında bir hiyerarşi yoktur; burada belirtilen tüm haklar "çocuğun üstün yararları" içindir". CRC Komitesi, [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 numaralı Genel Yorum \(2013\)](#) (madde 3, para. 1), 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14.

⁽⁵³⁾ Çocuğun üstün yararlarını değerlendirirken dikkate alınması gereken temel unsurlar CRC Komitesi, [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 Numaralı Genel Yorum \(madde 3, para. 1\)](#), 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, kısım V.A., paragraf 48'de bulunan V. Kısım'da listelenmiştir.

⁽⁵⁴⁾ Bu konu hakkında daha fazla ayrıntı için bakınız FRA, [Temel Haklar Raporu](#), 2018, ss. 184-186.

- savunmasızlık durumu; potansiyel insan kaçakçılığı mağduru (Maddeler 32 ve 39 CRC; Madde 23(2) KKD değişikliği, Madde 6(3)(c) Dublin III Yönetmeliği; diğer özel ihtiyaçlar (Maddeler 20 ve 22 CRC, Madde 22 KKD değişikliği);
- çocuğun eğitim hakkı (Madde 28 CRC);
- çocuğun sağlık hakkı (Madde 24 CRC);
- aile birliği (Madde 9 CRC, Madde 8(2) Dublin III Yönetmeliği ve Madde 25 yeterlilik direktifi), aile ortamının korunması ve ilişkilerin sürdürülmesi;
- çocuğun görüşlerinin dinlenmesi (Madde 12 CRC);
- çocuğun korunması ve emniyeti (Madde 19 CRC);
- ayrımcılık yapmama ilkesi (Madde 2 CRC);
- çocuğun gelişim kapasiteleriyle uyumlu bakım ve rehberlik (Madde 5 CRC).

Bunlar AB müktesebatında belirtilmektedir, aşağıdaki tablo çocuğun üstün yararlarının bazı temel unsurlarını (kısmen) göstermekte ve referans olarak hukuki belgeleri belirtmektedir. Diğer kılavuzlar, ilgili politika ve kılavuz belgeler Ek I'de ve Ek II'de bulunan Uluslararası ve Avrupa bazında yasal çerçevede bulunabilir ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁵⁾ Yukarıdaki görselde bulunan tüm hukuki referanslar AB hukuk belgelerindeki değişikliklere atıfta bulunmaktadır.

2. Usule yönelik tedbirler

Yasal çerçeve, çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önüne alınması için birtakım tedbirlerin alınmasını gerektirir. Bu tedbirlerin birçoğu, genel olarak sığınma başvurusu yapan tüm çocuklar için geçerlidir. Burada vurgulanan nokta, BIC'in uygulanmasına tam olarak nasıl hizmet ettikleridir. Örneğin, bir vasiye erişim, refakatsiz olan ve sığınma başvurusu yapan tüm çocuklar için alınan genel bir tedbirdir. Aynı zamanda, vasiyi BIC sürecine dahil etmek veya vasi tarafından yürütülen bir değerlendirmeyi dahil etmek, BIC'in en iyi şekilde göz önüne alınmasını sağlamanın bir parçasıdır.

Bu özel usule yönelik güvenceler ve tedbirler, çocuklar için sığınma prosedürünün bir parçası olarak her zaman sağlanmalı ve uygulanmalıdır. Usule yönelik güvenceler, yetkililerin yükümlülükleri ve çocukların hakları arasındadır. Sorumlu memurlar her zaman için çocuğun üstün yararlarını en iyi şekilde göz önünde bulundururken, gerekli usule yönelik tedbirlerin de uygulandığından emin olmalıdır. Sorumlu memurlar, çocuğun haklarının korunduğundan emin olmalıdır.

Bir çocuğun uluslararası koruma başvurusu ile ilgili olarak farklı yetkili makamlardan birden fazla aktörün sürece müdahil oldukları bilinen bir gerçektir. Tümü kendi yetki alanları içerisinde BIC'i en iyi şekilde göz önünde bulundurmaktan sorumludurlar. Sorumlu memur, bu aktörlerin/makamların herhangi birinde çalışıyor olabilir. Bununla birlikte, sosyal hizmet uzmanları/CP vaka yöneticileri, CP vaka yönetiminden sorumlu görevlilerdir.

Mevcut kılavuzda vurgulanan tedbirler, sığınma prosedürü bağlamındaki kişisel görüşme de dahil olmak üzere çocukla yapılan görüşmelere atıfta bulunur.

Uygulama Örnekleri

CY'de uluslararası koruma başvurusunun gönderilmesi üzerine, çocuğa savunmasız kişilerin tespiti ile ilgili ayrı bir form verilir. BIC değerlendirmesi, Sosyal Yardım Hizmetleri tarafından, çocuk 18 yaşına gelene kadar sürekli olarak yapılmaktadır.

LV'de, BIC değerlendirmesi tüm sığınma prosedürü boyunca farklı vesilelerle çocukla yapılan iletişim veya çocuğun gözlemlenmesi yoluyla yerine getirilmektedir.

NO'da, Norveç Göçmenlik Müdürlüğü tarafından yapılan BIC değerlendirmesi, çocuğa, kendisiyle ilgili konularda görüşlerini ifade etme fırsatı verilmesini gerektirir.

Güvenlik

Sığınma prosedürleri boyunca çocuklar her türlü şiddet, istismar, ihmal ve sömürüden korunmalıdır. Sığınma memurları, sığınma prosedürleri boyunca çocuğun güvenliğini sağlamak için olası savunmasızlıkları ve risk göstergelerini dikkate almalı ve bunlara dikkat etmelidir (bkz. Savunmasızlıklar ve risk göstergeleri bölümü).

Çocuğun iyiliği ve korunma veya güvenlik kaygıları hakkında bilgi toplanmalıdır. Bu tür bilgilerin toplanması ve bu bilgilere gereken önemin verilmesi, çocuğu istismar etmiş, çocuğa zarar vermiş veya kaçırmış olan kişilerin eline düşmesini veya onlarla iletişim kurmasını önleyerek, çocuğun korunmasına katkıda bulunabilir. Sorumlu memur, bu bilgilerin kaynağına, bunlara ne kadar ağırlık verilebileceğine ve durumun tekil durumuna bağlı hareket etmeye özen gösterilmelidir.

Kalifiye personel

Çocuklarla ilgilenen sığınma memurları **kalifiye, çocuklarla çalışma konusunda deneyimli ve uygun şekilde eğitilmiş** olmalıdır. Çocuğun uluslararası koruma başvurusuna ilişkin kararlar, çocuk hakları, kaçakçılığı ve diğer ilgili koruma hususlarıyla ilgili tüm yasal belgelerde tam olarak yetkili bir makam tarafından alınmalıdır.

Doğrudan çocukla ilgilenen memurlar, **çocuk dostu görüşme tekniklerinin** kullanımı konusunda eğitilmiş olmalıdır⁽⁵⁶⁾. AB+ Devletleri, çocuklarla ilgilenmek için eğitilmiş ve kalifiye uzman personel atmalı ve çalışanlarına sürekli kapasite geliştirmelerine olanak sağlamalıdır. Tercümanlar, çocukların bulunduğu ortamlarda tercümanlık yapma konusunda da eğitilmiş ve bilgi sahibi olmalıdır.

Uluslararası koruma başvurusunda bulunma

Çocuğun uluslararası koruma için başvuruda bulunmak üzere bilinçli bir karar vermesi konusunda yardım edilmelidir. Sığınma başvurusunda bulunmak her çocuğun temel hakkıdır ve bu hakkın yerine getirilmesi, yetkili makamlar tarafından önceden değerlendirmeye tabi tutulmamaktadır. Çocuğun uluslararası korumaya başvurma konusundaki görüşleri alınmalıdır. Bu özellikle, çocuğun yaşı ve olgunluğu dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

Başvurunun yapılmasından sonra, çocuk/temsilci, çocuğun üstün yararları açısından daha iyi işe yarayan başka yasal yolların olması ve başvurunun ya da sığınmacı olarak kabul edilmenin olası sonuçlarının çocuğun üstün yararları açısından işe yaramayacağı durumlarda başvuruyu geri çekmeye karar verebilir.

Çocuk, kendi görüşlerinin dikkate alındığını anladığında, daha fazla iş birliğine istekli olabilir ve bu da, prosedür açısından daha faydalı sonuçlar doğurabilir.

Kayıt

Çocuklara yönelik tedbirler, çocuğun tanımlandığı andan itibaren uygulanmalıdır. Sığınma prosedürüne özgü tedbirlerin birçoğu, başvuru yapıldığı anda uygulamaya konmuş olabilir, bu andan itibaren çocuğun başvuru sahibi olduğu kabul edilir. Başvurunun kaydedilmesi sırasında, çocuğun kişisel bilgileri, aile bağlantıları ve temasları ile çocuğun ve ailenin mevcut iribat bilgileri dahil, tüm ayrıntılar toplanmalıdır.

Eurodac yönetmeliği, Üye Devletlerin 14 yaşından büyük uluslararası koruma başvurusu sahiplerinin parmak izlerini alma konusunda yükümlü kılar⁽⁵⁷⁾. Bu amaçla, sistematik olarak yaş değerlendirmeleri yapılmamalıdır⁽⁵⁸⁾. Aksine, çocuğun yaşının kabul edilmesinde, çocuğun beyanının doğru kabul edilmesi genellikle tercih edilen bir uygulamadır. Yaş değerlendirmesi sadece kişinin çocuk olup olmadığına ilişkin ciddi şüpheler varsa yapılmalıdır.

Öncelik verme/prosedürün süresini uyarlama

Çocuklar için sığınma prosedürleri yüksek öncelikli olarak ele alınmalıdır. Çocukların başvuruları tespit edilmeli ve koruma kaygıları olanların uzun süre bekletilmemeleri veya beklemeye alınmamaları sağlanmalıdır⁽⁵⁹⁾. Bir çocuğun başvurusunu işleme koyma konusunda önemli olan, prosedürün süresinin uyarlanmasıdır: Çocukların başvurularına öncelik verilmesi onların üstün yararlarına olabilir. Diğer vakalarda, başvuru incelemesi devam etmeden önce dinlenme ve iyileşme süresinden yararlanmak çocukların üstün yararlarına olacaktır. Bir çocuğun başvurusunun sığınma prosedüründe beklediği süre en aza indirilmelidir.

⁽⁵⁶⁾ "Çocuklarla Görüşme" isimli EASO Eğitim modülü, sığınma vakası memurlarının çocuklarla görüşmeye ilişkin bilgileri ve becerilerini geliştirmeleri için çocuğun yaşını ve olgunluk durumunu, kültürel farklılıklarını ve travma ve/veya rahatsızlığın etkilerini göz önünde bulundurma becerilerini geliştirmek için tasarlanmış interaktif bir modüldür. EASO Eğitim Müfredatı ve modül hakkında daha fazla bilgiyi şu adresten edinebilirsiniz: <https://easo.europa.eu/about-us/tasks-of-easo/training-quality/training/>.

⁽⁵⁷⁾ Avrupa Parlamentosu ve Konseyin 26 Haziran 2013 tarihli ve AB Yönetmeliği (EU) [2013] OJ L 180/1'nin etkin bir biçimde uygulanabilmesi için parmak izlerinin karşılaştırılabilirliği amacıyla "Eurodac" kurulması üzerine çıkardığı **Yönetmelik (EU) No 603/2013**. Eurodac'ın reviz edilmesi için yakın zamanda yapılmış olan önerinin bu yaşı 6'ya indirmeyi öngördüğü belirtilmelidir.

⁽⁵⁸⁾ Daha fazla bilgi için, bakınız EASO *Yaş Değerlendirmesi için Uygulama Kılavuzu*, 2018.

⁽⁵⁹⁾ Avrupa'da Bulunan ve Ailelerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar Programı, *İyi Uygulama Beyanı*, 2009, s. 34.

Sınırdan/hızlandırılmış/hızlanmış prosedürlerden muaf tutma

Çocuğun ihtiyaç duyduğu yeterli destek bu prosedürler kapsamında güvence altına alınamadığında, çocuk sınırdan, hızlandırılmış ve hızlanmış prosedürlerden muaf tutulmalıdır ⁽⁶⁰⁾. Çocuğun ihtiyaçları gerektirdiğinde dinlenme ve iyileşme süresi verilmelidir. AB+ Devletleri ayrıca çocuğun/çocukların daha güvenli bir ortama geçişini gerektirebilecek acil durumlara cevap verecek mekanizmalara sahip olmalıdır.

Yerel temsilciliğin sağlanması

Çocuk için bir vasi/temsilcinin atanması gerektiğinde, uluslararası koruma başvurusu kaydı, başvurunun kayda alınmasına yardımcı olması gereken bir vasi/temsilcinin atanmasından önce yapılmamalıdır.

Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar için verilen güvencelerin bir parçası olarak en kısa zamanda **bağımsız ve nitelikli bir vasi/temsilci** atanmalıdır. Vasinin gençler konusunda uzmanlığa, çocuğa özgü koruma ihtiyaçlarında uzmanlığa ve yeterli kapasiteye sahip olması gerekir. Çocuğun sığınma prosedürü boyunca ⁽⁶¹⁾ atanmış olan vasi/temsilciden destek alması ve hukuki yardım ve danışmanlığa erişimi olması önemlidir.

Vasi/temsilci atanmasının sürekliliğini sağlamak ve aynı anda temsil edebilecekleri azami çocuk sayısını belirlemek önemlidir.

Uygulama Örnekleri

BE'de, çocuğa refakat eden bir yetişkinin Belçika'da kalmak için izin alma prosedürleri sona erdiğinde çocuğun medeni vasisi olarak aday gösterilip gösterilemeyeceğine mahkeme karar verir. Sığınma prosedürü sırasında refakatçi bir yetişkin çocuğun vasisi olarak gösterilemez.

IE'de, refakatsiz bir çocuğun derhal (çocuğun vasisi yerine hareket edecek) bir sosyal hizmet görevlisine tahsis edilmesinin çocuğun üstün yararına uygun olduğu düşünülmektedir.

Vasi/temsilci, prosedürler hakkında tam olarak bilgilendirilmeli ve çocuğun üstün yararlarına uygun olduğu durumlarda onay vermelidir. Bir vasinin varlığı görüşme sırasında çocuğun haklarına saygı duyulduğu güvencesinin bir parçası olduğundan, çocukla yapılan görüşmelerde hazır bulunmaları gerekir. Ancak, ebeveynleri olan veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların olması durumunda ve bakıcının bir akraba olması halinde, çocuğun üstün yararları bu kişinin görüşme sırasında hazır bulunmamasını gerektirebilir (ayrıca bkz. 4.6 Bakıcı/vasi ile ilişkiler).

Yasal tavsiyenin sağlanması

SPD değişikliği Üye Devletlerin mümkün olan en kısa sürede bir temsilci atamaları gerektiğini belirtir ⁽⁶²⁾. SPD değişikliği ayrıca, başvuranın talebi üzerine ilk başta ücretsiz yasal ve usule yönelik bilgilerin sağlanmasını öngörmektedir. Çocuğun **yasal tavsiye ve danışmanlık hizmetine** erişimi sağlanmalıdır. Sığınma prosedürünün tüm aşamalarında çocuğun ücretsiz yasal yardım hizmetlerine erişimini sağlamak iyi bir uygulamadır.

Aynı zamanda, çocuğun yasal danışmanına çocukla yapılan görüşmeye katılma fırsatı verilmelidir. Genel olarak, çocuk aksini tercih etmedikçe ve böyle bir talebin yerine getirilmesi mümkünse, görüşmelerde çocuğa eşlik edilmelidir. Yasal danışman ve/veya temsilci tarafından gerçekleştirilen önemli tedbir rolleri göz önüne alındığında, hangisinin varlığının çocuğun üstün yararlarına olacağı konusunda karar verilmelidir.

⁽⁶⁰⁾ Bakınız Madde 24(3) SPD değişikliği.

⁽⁶¹⁾ Bazı Üye Devletlerde bu sadece yasal ve manevi/ahlaki desteği içerebilir. Üye Devlete bağlı olarak, temsilcinin rolü (bakıcıdan farklı olarak) sosyal destek vermek değil, fakat yasal bir temsilci olarak hareket etmektir.

⁽⁶²⁾ Madde 25(1)(a) SPD değişikliği.

Bilgilendirme ve tercüme hizmetlerinin sağlanması

Çocuğun sığınma süreci ve sonuçları hakkında **çocuk dostu, cinsiyete duyarlı ve yaşa uygun bir şekilde ve çocuğun anlayabileceği bir dilde** katılmasını, tam olarak anlaşılmasını ve bilgilendirilmesini, görüş ve dileklerini bildirmesini, soru sormasını ve sürece katılması için bilinçli bir karar vermesini sağlamak için gerekli tedbirler alınmış olmalıdır.

Sığınma prosedürlerini açıklayan bilgi, **yorum** ve materyaller çocuğa zamanında sağlanmalı ve çocuk süreç boyunca bilgileri gözden geçirebilmelidir. Mümkün olan yerlerde, tercüman, çocuklara tercümanlık yapma konusunda deneyimli olmalıdır. Savunmasızlık değerlendirmelerinin tüm aşamalarında, çocuklara yaşları ve olgunlukları doğrultusunda **uygun rehberlik** sağlanmalıdır. Çocuk, bir vasi/temsilci ve diğer ilgili aktörler gibi günlük bakım düzenlemelerinden sorumlu personel tarafından sağlanacak uygun rehberlik olmadan bırakılmamalıdır.

Çocuğun görüşlerinin dinlenmesi ve çocuğun katılımı

Çocuk düşüncelerini ve görüşlerini şahsen veya bir vasi/temsilci aracılığıyla ifade etme hakkına sahiptir. Kendi kişisel durumu açısından uygun görülür ve tavsiye edilirse BIC değerlendirmesinin bir parçası olarak çocukla görüşülmeli/ çocuk dinlenmelidir (örneğin, engelli çocuklar, iletişim kuramayan çocuklar). Sığınma prosedürü sırasında çocukla görüşme yapılıp yapılmayacağına karar verirken çocuğun üstün yararları dikkate alınmalıdır. Bu kılavuzda vurgulanan tedbirler, çocukla yapılan görüşmelere ve ayrıca uluslararası koruma bağlamındaki kişisel görüşmelere atıfta bulunur.

Çocuğun düşüncelerini dinleme ve uygun derecede ağırlık verme

- Görüşmeler, çocuğun güvenini kazanmak için güvenli, gizlilik içinde, rahat ve çocuk dostu bir ortamda ve uygun yerlerde gerçekleştirilmelidir.
- Görüşmenin uzunluğu, tekrarlanan görüşmelerden kaçınılması ve BIC ve her çocuğun kendi koşulları dahilinde uygun olması halinde, görüşme yapılmaması olasılığı da dikkate alınmalıdır.
- Çocuk kendini rahat hissetmelidir. Yetkili memur ve tercüman mümkün olduğunca gayri resmi olmalıdır.
- Doğrudan ve açık şekilde bilgi verilmelidir. Çocuğun anlayıp anlamadığı kontrol edilmelidir.
- Mümkünse, çocuğa, memur ve tercümanın erkek veya kadın olmasını isteyip istemediği sorulabilir. Çocuk, kişisel geçmişine bağlı olarak, örneğin bir erkek tarafından cinsel tacize maruz kalan bir erkek çocuğu, karşı cinsten birini tercih edebilir.
- Alternatif görüşme yöntemlerini kullanmak ve gerektiğinde travma, Travma Sonrası Stres Bozukluğu gibi konularda danışmanlık almak için uzman görüşmeciler bulunmalıdır.
- Memurlar ve tercümanlar gizlilik ilkesine uymakla yükümlüdür, gizlilik kavramı ve kuralları çocuğa açıklanmalıdır.
- Çocuk ve vasi, görüşmenin amacı ve görüşme dökümüne kimlerin erişebileceği konusunda bilgilendirilmelidir.

Çocukla yapılacak tüm görüşmeler, çocuğun güvenini kazanmak için güvenli, gizlilik içinde, rahat ve çocuk dostu bir ortamda ve uygun yerlerde gerçekleştirilmelidir.

Görüşmenin uzunluğu, tekrarlanan görüşmelerden kaçınılması ve BIC ve her çocuğun kendi koşulları dahilinde uygun olması ve üstün yararlarına uygunluğu halinde, görüşme yapılmaması olasılığı da dikkate alınmalıdır (örn. Engellilik türü nedeniyle uygulanabilir olmadığı hallerde). Ebeveynlerinin durumu, çocukların başvurularını yeterince kapsıyorsa uluslararası koruma için kişisel bir görüşme yapmaları gerekmeyebilir. Bahsedildiği gibi, çocuğu üzebileceği için ve çocuğun hikayesindeki kaçınılmaz tutarsızlıklar nedeniyle çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önüne alınmasını engelleyeceğinden, çocuk gereksiz yere birden fazla görüşmeye maruz bırakılmamalıdır. Özel usule yönelik, kabul ve diğer ihtiyaçlarla ilgili çok sayıda ayrı görüşmeden kaçınılması tavsiye edilir.

Çocuk kendini rahat hissetmelidir. Çocuğu rahatlatmaya ve çocuğun aktif olarak katılımını sağlamaya yardımcı olabileceğinden, uluslararası korumaya yönelik görüşmenin yapılacağı yere hazırlık ziyaretleri yapmak, süreci çocuğa açıklamak veya görüşme odasının videosunu göstermek iyi bir uygulamadır. Yetkili memur ve tercüman mümkün olduğunca gayri resmi olmalıdır. Doğrudan ve açık şekilde bilgi verilmelidir. Bazı çocuklar yaşları, kültürel geçmişleri veya psikolojik durumları nedeniyle soru sormaya cesaret edemeyeceğinden anlayıp anlamadıkları kontrol edilmelidir.

Mümkünse, çocuğa memurun ve tercümanın cinsiyeti ile ilgili bir tercihi olup olmadığı sorulmalıdır. Çocuk, kişisel geçmişine bağlı olarak, örneğin bir erkek tarafından cinsel tacize maruz kalan bir erkek çocuğu, kadın bir memur ya da tercüman atanmasını isteyebilir. Çocuk travma yaşamışsa/yaşıyorsa, duygularını ve görüşlerini dile getirmek istemeyebilir. Uzman görüşmeciler, alternatif görüşme yöntemleri kullanmaya ve rehberlik etmeye çalışmalıdır.

Görüşmeci, özellikle çocuğun ihtiyaçları değişebileceğinden, belirli kararlara/önerilere niçin ulaşıldığını açıkça görebilmek için, tüm görüşmeyi kaydetmelidir. Tüm görüşmelerde ve çocuğu etkileyen bir karar alındığında yapılan bulgu ve önerilerde çocuğun üstün yararları en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır. Memurlar ve tercümanlar gizlilik ilkesine uymakla yükümlüdür, gizlilik kavramı ve kuralları çocuğa açıklanmalıdır. Çocuk ve vasi/temsilci, herhangi bir görüşmenin amacı ve görüşme dökümüne kimlerin erişimi olduğu konusunda bilgilendirilmelidir.

Çocuğun **görüşleri ve istekleri**, yaş ve olgunluğuna göre **göz önünde bulundurulmalıdır** ⁽⁶³⁾.

Uygulama Örnekleri

NO'da, yedi yaşından küçük çocuklarla, kendi görüşlerini şekillendirebilme yetenekleri varsa, ebeveynlerinin refakatiyle görüşmeler yapılabilir.

DK'da, çocuğun üstün yararlarının değerlendirilmesi normalde kişisel (uluslararası koruma) görüşmesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Dublin III Yönetmeliği amaçları doğrultusunda ve bir çocuğun refakatçisi olup olmadığı hususunda karar verebilmek için kişisel bir üstün yararlar mülakatı yapılmalıdır.

SE'de vurgu, küçük refakatsiz çocuğun, refakatçisi olan ya da daha büyük bir çocukta olduğu gibi, eğer tercih ederse, kendi görüş ve düşüncelerini ifade etme hakkı olduğudur.

Çocuğun dinlenme hakkı sadece bir görüşme ile sınırlandırılmamalıdır. Sorumlu personel, çocuğun görüşme dışında da görüş, ihtiyaç ve düşüncelerine dikkat etmelidir.

Olguların oluşturulması

Mümkünse, sorumlu memur, sığınma prosedüründe çocuğun üstün yararlarını uygun şekilde değerlendirmek amacıyla ilgili kaynaklardan bilgi almaya çalışmalıdır. Verilerin korunması ve gizliliği göz önünde bulundurularak ve bunun çocuğun güvenliği ve korunması için uygun olduğu durumlarda, güvenilir kişiler, vasi/ temsilci, mevcut bakıcı, kabul merkezindeki sosyal görevliler, öğretmen vb. çocuğun durumu hakkında bilgi sahibi olan kişilerle iletişime geçilmelidir. Çocuklarla çalışanlar, aynı zamanda, çocukların mahremiyet hakkına sahip olduklarının ve vasileri, yasal temsilcileri ve diğer savunucularıyla gizliliğe dayalı bir ilişki sürdürme haklarının olduğunun farkında olmalıdır.

Çocuğun durumu hakkında bilgi sahibi olan aktörlerden, sığınma başvurusu ile ilgili karar vermek amacıyla sığınma makamlarıyla bilgi paylaşımları istenirse, farklı hedefleri olan farklı süreçler olduğu için BIC tarafından yönlendirilmeleri gerekir.

⁽⁶³⁾ Adalet alanındaki deneyimleri öğrenmek için, bkz. FRA'nın çocuk dostu adil süreçlerle ilgili raporu: <http://fra.europa.eu/en/project/2012/children-and-justice/publications>

Sorumlu memur, çocukla ilgili tüm bilgilerin, belirli bir durumda çocuğun üstün yararları hakkında karar vermekten sorumlu makamlara ulaşmasını sağlamalıdır. Bir tavsiye yapılmadan ya da karar vermeden önce tüm ilgili unsurlar uygun biçimde analiz edilmelidir. Çocuğun durumuna ilişkin varsayımlarda bulunmaksızın, üstün yararlarla ilgili herhangi bir kültürel ve aile geçmişini dikkate almak önemlidir. Çocuğa ve/veya vasiye, her zaman daha fazla ayrıntı sağlama fırsatı verilmelidir.

Çocukların üstün yararının belgelendirilmesi

Herhangi bir sığınma görevlisi bir çocuğun davası üzerinde çalışmaya başladığında; sığınma prosedürünün tamamında ve sonrasında ilgili olacak bazı konular belgelenmelidir. BIC sürecinin tüm unsurları tutarlı bir sürekli değerlendirme için analiz edilmeli ve kanıtlara dayandırılmalıdır. İlgili tüm konular, örneğin genel vaka yönetim sisteminde, ilgili veritabanları, dosyada bulunan yazılı raporlar veya elektronik şablonlar ve kontrol listeleri kullanılarak belgelenmelidir.

Buna çocuğun ailevi durumu; mevcut bakıcı, vasi/temsilci veya koruyucu aile ile ilişkileri gibi bilgiler dahil edilmelidir. Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar için aileden ayrılma nedenleri, aile üyelerinin, kardeşlerin veya akrabaların bulunduğu yerler; aile ile temasa geçme hususları ve gerektiğinde Dublin ile ilgili olası bilgiler dahil edilmelidir. Aile ile iletişimi yeniden kurmaya başlamanın çocuk ve aile için güvenli ve de çocuğun üstün yararlarına uygun olduğu düşünüldüğünde, bu sonuca nasıl ulaşıldığı açıkça belirtilmelidir.

Kullanılan bilgiler, bulgular ve öneriler, başvurmak ve önerilerin uygulanabilmesi amacıyla ⁽⁶⁴⁾, veri koruma düzenlemelerine uygun bir şekilde belgelenmeli ve raporlanmalıdır. Sorumlu olan memurun, çocuğun yaşına ve konuya, örneğin şiddet, istismara veya diğer risk unsurlarına bağlı olarak, ebeveynlerinin çocuğuna ilişkin belgeleri veya belirli bilgileri görme hakkına ilişkin istisnalar olup olmadığını değerlendirmesi gerektiği de belirtilmelidir.

Uygulanabilecek tedbirler ve taahhütler açısından, SPD değişikliği ve KKD değişikliği arasındaki bağlantıları vurgulamak önemlidir. BIC'in bütüncül bir şekilde değerlendirilmesi için önemli bir unsur, erken aşamada yürütürken, hem prosedür hem de kabul ihtiyaçlarıyla ilgili olası sorunlar hakkında bilgi ve kanıtların toplanıp belgelenmesidir.

Aile birliğine saygı gösterme

Sığınma prosedürleri sırasında, çocuğun refahı veya güvenliği ile ilgili endişelerde aksi belirtilmediği sürece, aile birliği kavramına saygı gösterilmesi sağlanmalıdır. Çocuğa kendi vakası hakkında, örneğin aile üyeleri veya akrabaları ile yeni ilişkiler veya aile üyeleri veya akrabaların başka bir AB+ Devletine yakın bir zamanda gelmiş olması gibi durumlar hakkında ek bilgi sağlama imkânı sağlanmalıdır ⁽⁶⁵⁾. Bu bilgi, uygun bir şekilde değerlendirilmelidir. Aile üyelerinden ayrı düşmüş çocuklarda, potansiyel riskleri belirlemek için (aile) bağlantıları doğrulanmalı ve değerlendirilmelidir.

Kardeşler mümkün olduğu kadar, ilgili çocuğun üstün yararlarını, özellikle de yaşlarını ve olgunluk derecelerini dikkate alarak bir arada tutulmalıdır. Refakatsiz çocukların ikametgâh değişiklikleri asgari düzeyde tutulmalıdır.

⁽⁶⁴⁾ Gizlilik haklarına ve veri koruma standartlarına tam anlamıyla uyarak ve verilerin toplanması, kullanılması ve saklanması ve erişimine ilişkin uygun kuralların sıkı bir şekilde uygulanmasıyla.

⁽⁶⁵⁾ Madde 24(3) KKD değişikliği altında aile takibi gerekliliklerine bakınız.

Çocuğun başvurusunun değerlendirilmesi

Uluslararası koruma başvurusunun içeriğini değerlendirirken, çocukların maruz kaldığı risk faktörlerine ve çocuğa yapılmış zulüm veya ciddi zarar biçimlerine ⁽⁶⁶⁾ (örneğin, silahlı kuvvetlere reşit olmayan asker alımı, çocuk kaçakçılığı, çocuk fuhuşu ve/veya çocuğun belirli haklarının ihlali, zararlı geleneksel uygulamalar) özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir.

Dahili korunma olasılığı (YD değişikliği Beyan 25 ve 27, Madde 8) göz önüne alındığında, çocuğun üstün yararları soruşturmanın doğrudan bir parçası olmalıdır.

Çocukların zaman algılarının, geçmiş deneyimler ve söylemlerinde muhtemel açıklık eksikliği bakımından yetişkinlerden farklı olduğunu dikkate almak önemlidir. Bunun uluslararası koruma ihtiyacını değerlendirmede güçlü bir etkisi olabilir.

Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş bir çocuğun korunma ihtiyaçlarının incelenmesinde, sağlam bir nedene dayanan zulüm korkusu ve/veya ciddi zarar riskini incelerken, belirli objektif faktörlere daha fazla ağırlık verilmesi gerekebilir. Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocukların uluslararası koruma ihtiyaçlarının incelenmesinde, söylenenlerin doğru olduğunu varsayma kuralı uygulanmalıdır ⁽⁶⁷⁾.

Çocukların üstün yararı ile ilgili öneriler

Yetkili makamlar, çocukla ve refakat eden yetişkinlerle ve/veya aile üyeleriyle yapılan görüşmelerde toplanan bilgileri ve çocuğun dosyasındaki tüm bilgileri dikkate almalıdır.

Herhangi bir yazılı öneride BIC'in en iyi şekilde göz önünde bulundurulması **açıklanmalı** ve bu **motive edilmelidir**. Tüm öneriler, bu öneriye nasıl ulaşıldığını da açıkça belirtmelidir. Önerilerin nasıl ve kimin tarafından uygulandığına ve bu önerilerin uygulanmasının değerlendirilmesine ilişkin hükümler de dahil olmak üzere, gerekli herhangi bir değişikliğin BIC sürecine dahil edilebileceği konusunda açık standart çalışma prosedürleri olmalıdır. Ulusal düzeyde çeşitli önerilerin uygulanmasında farklı aktörler rol oynayacaktır.

Çocuk, uluslararası koruma başvuruları konusundaki karardan ayrı olarak, CP makamı tarafından BIC önerisi hakkında bilgilendirilmelidir. Çocuğa, bu önerinin pratikte ne anlama geldiğinin bir açıklaması da sağlanmalıdır. Çocuklarla ilgili önerileri gözden geçirmek veya revize etmek mümkün olmalıdır.

Düzeltilme

Çocuk ve vasi/temsilci, sonuç ve altta yatan **sebeplerin açıklaması** dahil olmak üzere çocuğu etkileyen **kararların** yeterli bir açıklamasını almalıdır.

Bu, çocuğun düzeltme hakkı için anlamlı bir uygulama yapılmasını sağlayacaktır. Bu hak, **açık yasal akıl yürütme ile** bir arada yerine getirilmelidir.

Çocuğun ve/veya temsilcisinin çocuk dostu düzeltme işlemlerine etkili bir şekilde erişmesine izin verilerek adalete eşit erişim sağlanmalıdır.

⁽⁶⁴⁾ Çocuk dostu hukuki duruşmalarla ilgili daha fazla bilgi almak için bakınız FRA, *Çocuk dostu adalet - Dokuz AB Üye Devletinde çocukların mağdur, şahit ya da taraf olarak dahil olduğu hukuk, duruşmalarla ilgili çocukların perspektifleri ve deneyimleri*, 2017.

⁽⁶⁶⁾ UNHCR, *Uluslararası Koruma Hakkında Rehber İlkeler No 8: Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1951 Sözleşmesi (A)2 ve 1(F) Maddeleri ve/veya 1967 Protokolü kapsamında Çocukların Sığınma Talepleri*, 22 Aralık 2009, HCR/GIP/09/08.

⁽⁶⁷⁾ Avrupa'da Ailelerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar Programı, *İyi Uygulama Beyanı*, 2009, s. 36.

Tedbirlerin uygulanmadığı durumlar

Yukarıda belirtilen tedbirlerin bazılarının uygulanmadığı durumlarda, uluslararası koruma başvurusu incelemesinin askıya alınması gerekebilir. Bu, eksik olan tedbirin niteliğine bağlı olarak ölçülmelidir. Bu, kasıtlı ve gereksiz işlem gecikmesi ile sonuçlanmamalıdır. Tedbirin sığınma makamının sorumluluğunda olduğu durumlarda, sorumlu memur davayı dahili olarak yönlendirmelidir. Tedbiri sağlamaktan başka bir makam veya atanmış taraf sorumlu olduğunda, sığınma makamı, eksik tedbirin yerine getirilmesini sağlamak için söz konusu tarafla koordinasyon içinde çalışacaktır. Bu yönlendirme, uygun biçimde belgelendirilmelidir. Görev ve sorumluluklar açıkça tahsis edilmiş olmalıdır.

3. Çocukların üstün yararının uygulamada yerine getirilmesi

3.1 Çocuk Koruma (CP) hizmetleriyle işbirliği

CP hizmetleri ile iş birliği tüm prosedür boyunca zorunludur. CP makamları, çocuğun zarar göreceği bir durumda olup olmadığını sığınma makamlarına bildirmelidir. Genel olarak, AB+ Devletlerinde sığınma makamları, CP makamları tarafından yerine getirilen üstün yararların değerlendirilmesine otomatik olarak erişememektedir. Gizlilik ve katı veri düzenlemeleri nedeniyle, CP ve sığınma makamları veri veya bilgileri paylaşmayabilir. Bazı vakalarda, ulusal sığınma makamları, CP makamlarının bir çocuğun vakasına dahil olup olmadığını farkında bile olmayabilir.

Uluslararası koruma sistemlerinin ulusal CP sistemleri/yönlendirme mekanizmaları ile iletişim kurması ve bunlarla bağlantıda kalmasını sağlamak için bir ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bağlantıyı daha etkin hale getirmek için CP devlet kurumlarının ve sivil toplumun, kurumların ve hizmet sağlayıcıların katılımıyla koordine edilmiş protokoller ve standart çalışma prosedürleri tasarlanmalıdır. Sığınmacı çocuklar açısından, CP hizmetlerinin yönlendirme mekanizmalarına katılımı an itibarıyla sınırlıdır ve bu katılım güçlendirilmeli ve sağlanmalıdır. Merkezi ve yerel düzeydeki tüm ilgili paydaşlar, bir bilgi paylaşım sistemi yoksa, en azından düzenli aralıklarla toplanmalıdır. Tek tek vakalarda, farklı makamlar diğerlerinin çocuğun durumu ile ilgili olarak belli unsurlar açısından sorumlu olduğunu düşündükleri için koruma açısından boşluklar olabileceğinden; hangi makamın bir vasi/bakıcı atamaktan, rehberlik hizmeti sağlamaktan, çocuğun iyiliği ve yasal durumundan sorumlu olduğu açık bir şekilde tanımlanmış olmalıdır.

Bölüm 2’de belirtilen tedbirlerin uygulanmasını sağlamak için sığınma makamının CP makamları/vasiler/ diğer ilgili kurumlarla koordinasyon içinde olması ve iş birliği yapması önerilir. Amaç, gerekli bilgilerin paylaşıldığını ve erişilebilir olduğunu ve her bir çocuğun yararına kullanıldığını güvenceye almaktır. Bu, veri koruma/gizlilik unsurları dikkate alınarak yapılmalıdır. Çocuk bilgilerin paylaşılmasına rıza göstermelidir.

Diğer haklara erişimin sağlanması

Her AB+ Devletindeki ilgili makamlar (kabul makamları, bakanlıklar, CP aktörleri) çocuğun KKD 14. Madde (aynı zamanda CRC 28. Madde) uyarınca **okul ve eğitime**, KKD 19. Madde (aynı zamanda CRC 24. Madde) uyarınca **sağlığa** erişiminin ve uygun **barınma** imkanının olmasını sağlamalıdır.

3.2 Usule yönelik tedbirleri uygulamaya koyma

AB+ Devletlerin farklı sıralarda takip ettikleri adımlar olduğu unutulmamalıdır. Aşağıdaki tablo, izlenmesi gereken bir sıra önermemekte, ancak bir yöntem belirlemektedir. Çocuğun üstün yararına yönelik uygulanabilir güvencelerin ve tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığını ve sorumlu makamların tedbirleri uygulamaya koyma için neler yapmaları gerektiğini açıklamaktadır. Kontrol listesinin kullanımı, sığınma prosedüründe erken bir aşamada başlamalıdır.

Kontrol listesi üzerinde farklı aktörler ortaklık içerisinde çalışabilir ve belirli faaliyetleri yerine getirmekten sorumlu ilgili makamlar belgeyi doldurabilirler. Örneğin, “Çocuğun yasal yardıma erişimi vardır” ibaresi çocuğun yasal temsilcisi tarafından onaylanabilir ve yasal temsilcinin çocukla yaptığı yasal danışma toplantılarına ilişkin bilgiler dahil edilebilir.

Usule yönelik güvenceler ve tedbirler	Sığınma makamının yapması gerekenler
Süreç boyunca çocuğun güvenliği sağlanmıştır	Çocuğun sığınma prosedürü sırasında/ikamet ettiği yerde herhangi bir şiddet, ihmal ve istismar da dahil olmak üzere, bir tıbbi acil durumla ve/veya güvenlik ve fiziksel bütünlüğüyle ilgili ciddi tehditlerle karşı karşıya olmadığını kontrol edin ve onaylayın.
Çocuk kalifiye ve eğitimli profesyoneller tarafından yürütülen çocuk dostu prosedürlere erişmektedir	Çocukla ilgili bu vakayı ele alan ve çocukla görüşenlerin sadece kalifiye ve uygun şekilde eğitilmiş memurlar olduğunu kontrol edin ve onaylayın.
Öncelikli inceleme uygulandı	Çocuğun davası ve dosyasına ilişkin zaman çizelgesine bakın ve usulüne uygun şekilde öncelik verildiğinden, çocuğun sınırından ve hızlandırılmış prosedürlerden muaf tutulduğundan ve ilgili ve uygun dinlenme ve düzelleme sürelerinin verildiğinden emin olun.
Çocuğun kalifiye ve bağımsız bir vasiye/temsilciye erişimi var	Çocuğa bir vasi/temsilcinin ne zaman atandığını ve görüşme sırasında mevcut bulunması da dahil olmak üzere çocuğa ilişkin sürecin tüm aşamalarında yer alıp almadıklarını kontrol edin. İyi uygulama olarak, vasi/temsilcinin çalışmasını denetleyen bir sistem mevcut olmalıdır.
Çocuğun yasal yardıma/tavsiyeye erişimi var	Çocuğun yasal tavsiye ve danışmanlık hizmetlerine zamanında erişip erişmediğini kontrol edin ve onaylayın. Bunun; erken yasal tavsiye, görüşme sırasında mevcut bulunma ve temyiz aşamasında tavsiye gibi durumlar açısından zamanlaması oldukça önemlidir.
Çocuğun süreç boyunca tercüme hizmetlerine erişimi vardır	Çocuğun, anlayabildiği bir dilde tercümeye erişimi olduğunu kontrol edin ve onaylayın. Tercüman, çocuklar için tercümanlık konusunda eğitilmeli ve çocuk dostu bir dil kullanmalıdır. Tercüman özellikle çocuklarla çalışma konusunda eğitilmiş değilse, tercümanın kullanılacak olan dilin türünü, soruların türünü, basit bir dili kullanma gereğini anlaması için yeterli bir hazırlık oturumunun yapılmış olduğundan emin olun. Çocuk, yorum ve çevirinin tarafsızlığı veya kalitesi ile ilgili problemlerden şikâyet edebilir. Tercüme ile ilgili sorunlar kaydedilir ve takip edilir. Görüşme öncesi iletişimin nasıl sağlandığını ve görüşme düzenlemelerinin yeterli olup olmadığını kontrol edin ve onaylayın.
Çocuk, sığınma süreci ile ilgili olarak yaşına uygun biçimde ve çocuğun anlayabileceği bir dil kullanılarak yeterli bir biçimde ve zamanında bilgilendirilmiştir	Çocuğun sığınma süreçleri hakkında çocuk dostu bilgileri aldığını ve bilgilerin cinsiyetlerine ve kültürel geçmişlerine uygun bir şekilde sunulduğunu kontrol edip onaylayın. Çocuğun süreci anlayıp anlamadığı kontrol edilmiştir Açıklama yönteminin uygun ve çocuk dostu olarak kabul edilip edilmediği kontrol edilmiştir. Çocuğa soru sorma fırsatı verilmiştir. Çocuktan anladıklarını açıklaması ve gereken bilgileri doğrulaması, düzeltilmesi veya tamamlaması istenmiştir.
Çocuğun düşünceleri dinlenmiş ve yaşa ve olgunluğa göre tartışılmıştır.	Çocukla yapılan tüm görüşmelerin, çocuğun nasıl hissettiği ve çocuğun durumuyla ilgili ne düşündüğü hakkında sorular içerdiğini kontrol edin ve onaylayın. Çocuğun olgunluğu ve düşüncelerini ifade etmek için sahip olabileceği veya ihtiyaç duyabileceği destek araştırılmalı ve belgelendirilmelidir. Çocuğun ülkede kalması, başka bir ülkeye taşınması vb. ile ilgili düşünceleri/istekleri ve bu düşünce ve isteklerin nedenleri dinlenmelidir.
Çocuğun özel ihtiyaçları ve savunmasız noktaları tespit edildi ve ele alındı	Bir özel ihtiyaç değerlendirmesinin yapıldığını ve çocukla yapılan herhangi bir görüşmede istismar dahil potansiyel özel ihtiyaçlar, savunmasız noktalar veya riskleri belirlemek ve ele almak için ilgili sorular sorulduğunu kontrol edin ve onaylayın. Örneğin, bu değerlendirme, çocuğun evinde, seyahati sırasında veya kabul tesisindeki deneyimleri, sağlıklı ilgili konular, refakat eden aileleri ve/veya koruyucu ile ilişkileri hakkında soruları içerebilir.

Usule yönelik güvenceler ve tedbirler	Sığınma makamının yapması gerekenler
Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar için: bakıcı ile aile bağlantısı onaylandı (varsa)	Aile bağlantısının bir görüşme veya BIC'e uygun diğer uygulanabilir yöntemler sırasında belgelendirme ve/veya ilgili sorularla doğrulanmış ve onaylanmış olup olmadığını ve bulguların belgelendirilmiş olduğunu kontrol edin ve onaylayın. Ailesinden ayrı düşmüş bir çocuğun, üstün yararları açısından akrabalık durumu olan bir yetişkine teslim edilmemesi gereken durumlar olabilir. Bu gibi durumlarda, çocuğun üstün yararları açısından uygun olmayan ve akrabalık durumu olan bir yetişkine teslim edilmemiş olduğundan emin olun.
Uluslararası koruma başvurusu BIC uyarınca değerlendirilmektedir	Yaş ve potansiyel olarak travma ve/veya psikolojik koşulların, eksiksiz ve tutarlı bilgi verme için gerekli hafıza ve kapasiteye ve dolayısıyla inceleme sırasındaki güvenilirlik değerlendirmesine olan etkisini göz önünde bulundurun.
TOPLANACAK VE BELGELENDİRİLECEK BİLGİLER ⁽⁶⁸⁾	
Kişisel veriler ve ilgili bilgiler toplanmıştır	Kimlik ve sağlıkla ilgili sorular dahil olmak üzere çocuğun kişisel bilgilerinin çocuk dostu ve müdahaleci olmayan bir şekilde toplandığından emin olun. Katı gizlilik düzenlemelerinin uygulandığını unutmayın. Çocuğun eğitim düzeyini ve eğitime devam etme isteğini belgelendirin ⁽⁶⁹⁾ . Çocuğun üstün yararlarını değerlendirmede yardımcı olabilecek ek bilgileri belgeleyin.
Refakatçisi olan çocuklar için; aile bilgileri toplanmıştır	Aile üyelerinin ve akrabalarının konumlarının ve aile geçmişinin istenip toplandığını kontrol edin ve onaylayın.
Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar için: bilinen aile üyeleri ile son temas, iletişim bilgileri ve aileden ayrı düşme nedenleri kaydedildi	Bilinen aile üyeleriyle son temasın, iletişim bilgilerinin ve aileden ayrı düşme nedenlerinin toplanıp kaydedildiğini kontrol edin ve onaylayın. Çocuğun nasıl ayrı düştüğüne ilişkin detayların istenip kaydedildiğini ve aile üyelerinin Avrupa'ya seyahat etme planları ve hedeflenen varış nokta(lar)ının dahil olup olmadığını kontrol edin ve onaylayın. Aile üyeleri halihazırda başka bir AB ülkesinde ikamet ediyor olabilir.
Aile takibi, mümkün olan en kısa sürede başlatılmıştır	Aile takibinin çocuğun üstün yararına olup olmadığını, ilgili çocuk ve aile üyeleri için güvenli olup olmadığını kontrol edip onaylayın ve eğer güvenliyse, aile takibinden sorumlu makam tarafından aile takibinin başlatıldığını kontrol edin ve onaylayın.
Aile ile yeniden temas kurulması ve/veya aile birleşimi seçeneklerini dikkate alın	Aile takibi sonrasında, aile ile yeniden temas kurulması veya/ve aile birleşmesinin, çocuğun üstün yararına olup olmadığını onaylayın veya değerlendirin.
Yaş değerlendirmesi, sadece gerekliyse, çocuk için güvenli bir biçimde yapılmıştır	Yaş değerlendirmesi önerilmişse, yaş değerlendirmesinin çocuğun üstün yararına olup olmadığını ve resmi olarak gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini kontrol edin ve onaylayın. Sağlık ve itibarı açısından çocuğun üstün yararları için hangi metodolojinin uygun olduğu ve neden gerekli olduğu açıkça belirtilmelidir. Bu çocuğun özel durumuna bağlı olacak ve çocuğun belirlenmiş özel ihtiyaçları ve/veya belirli usule yönelik gerekliliklerle bağlantılı olacaktır ⁽⁷⁰⁾ . Yaş değerlendirmesi önceden yapılmışsa, disiplinli ve mümkün olan en az müdahaleci bir şekilde yapıldığını ve çocuğun üstün yararlarının her açıdan ele alındığını kontrol edin ve onaylayın. Bir yaş değerlendirmesi sırasında toplanan tüm bilgiler dosyaya dahil edilmeli ve buna göre değerlendirilmelidir.
Çocuğun sosyal ağına ilişkin bilgi toplandı	Çocuğun güvenliğini sağlamak amacıyla, sosyal ağlar ve sığınma ülkesindeki toplumla bağlantılar dahil olmak üzere çocuğun bağlantıları hakkındaki verilerin toplanıp toplanmadığını kontrol edin.

⁽⁶⁸⁾ Kişisel görüşme öncesinde basılı kâğıt/elektronik dosyada nelerin olması gerektiğini belirtin.

⁽⁶⁹⁾ Muamele ya da okul amaçları doğrultusunda bakıcı/vasi/temsilci ile paylaşılacaktır.

⁽⁷⁰⁾ Daha fazla bilgi için, bakınız EASO Yaş Değerlendirmesi için Uygulama Kılavuzu, 2018.

Usule yönelik güvenceler ve tedbirler	Sığınma makamının yapması gerekenler
Uzman girdileri (raporlar, vb.) toplandı	Uzman raporlarının gerektiği gibi eklendiğinden emin olun (tıbbi raporlar, savunmasızlık raporları, polis raporları, vb.). Varsa, travma ve/veya psikolojik koşullarla ilgili kanıtlara, örneğin Travma Sonrası Stres Bozukluğu'na gereken önemin verilişip verilişmediğini kontrol edin ve onaylayın.
Özel endişeler (ör. istismar, THB) tanımlanmış ve belgelenmiştir	Belirlenen endişelerin (istismar, travma, şiddet, özel ihtiyaçlar/ savunmasızlık, tıbbi sorunlar vb. dahil) toplandığından, belgelendirildiğinden ve çocuğun haklarını koruyan diğer sorumlu ulusal makamlara iletiğinden emin olun. Bu, çocuğun THB mağduru olduğu veya yüksek risk altında olduğu, istismar, ihmal veya şiddet geçmişi olduğu ve failerin bilinen yerlerine dair endişeleri veya belirtileri içerir. Özel tıbbi bakım, psiko-sosyal veya zihinsel sağlık bakımı gerektiren sağlıkla ilgili endişeleri ekleyin.
Çıktı belgelendirilmiş, gerekçelendirilmiş ve teslim edilmiştir	Çocuğa, yaşına uygun bir şekilde ve çocuğun anlayabileceği bir dilde sözlü olarak açıklanmış, yazılı ve gerekçeli bir sığınma kararı verilmesi (diğerlerinin yanı sıra, çocuğun üstün yararlarının nasıl en iyi şekilde göz önünde bulundurulduğunun açıklanması).

3.3 Çocuğun bireysel koşulları

Çocuğun durumu, ilgili çocuğun özel koşulları dikkate alınarak ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Bu koşullar, çocuğun kültürel geçmişi ve deneyimleri, yaşı ve olgunluk durumu, cinsiyeti, cinsel kimliği ve/veya cinsel yönelimi, eğitim düzeyi ve fiziksel ve psikolojik sağlık sorunları ve travmaları dahil olmak üzere olası tüm savunmasız noktaları gibi (ayrıntılı olmayan) faktörleri içerir ⁽⁷¹⁾. Çocuğa ilişkin, tıbbi raporlar, savunmasız nokta değerlendirmeleri veya süreç boyunca herhangi bir noktada mevcut olan diğer belgeler gibi mevcut raporlar belgelenmeli ve gerekli ağırlıkları verilmelidir.

3.4 Potansiyel yüksek riskler ve savunmasız noktalar

Çocuğun karşılaşılabileceği gizli riskler dahil, potansiyel riskleri araştırmak ve değerlendirmek önemlidir. Bu riskler, tespit edilmiş olan belirli endişeleri belirterek kaydedilmelidir. Örnekler, çocuğun:

- istismar veya şiddet ile karşı karşıya kalmış olduğu veya böyle bir ihtimalin bulunduğu durumlar;
- THB mağduru olduğu;
- medikal ya da psikolojik özel ihtiyaçları veya diğer savunmasız noktalarının olduğu;
- seyahat etmesinin mümkün olmadığı,
- kaçmayı planladığı ya da kaçma riskinin olduğu;
- çocuk veya başka bir kişi tarafından dile getirilen veya görüşmeler sırasında veya uzman raporlarında not edilen/belgelendirilen diğer endişelerin söz konusu olduğu durumlardır.

Bu riskler açıkça belirtilmeli ve hem kısa hem de uzun vadeli çözümlerle ilgili endişeleri gidermek için bir plan yapılmalı ve bu plan CP yetkilileri tarafından izlenmelidir. Çocukla ilgili herhangi bir savunmasızlık veya risk tespit edildiğinde, vasi/temsilciye bilgi verilmeli ve/veya danışılmalıdır.

Riskler veya savunmasız noktalar tespit edildiğinde, çocuğun özel prosedüre ilişkin güvenceye ihtiyacı olup olmadığı ve çocuğun güvenliği ve iyiliği için sığınma makamı içinde veya kabul veya CP makamı gibi başka bir hizmet sağlayıcı veya yetkili makama destek ve/veya daha fazla değerlendirme için yönlendirilmeleri gerekip gerekmediği değerlendirilmelidir. Bu yönlendirme profesyonel danışma veya yasal danışma için yapılabilir. Bunun bir örneği, insan kaçakçılığı mağdurlarının, uluslararası koruma

⁽⁷¹⁾ CRC Komitesi tarafından [Çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulması hakkı üzerine 14 Numaralı Genel Yorum \(Madde 3, para.1\)](#), 29 Mayıs 2013, CRC /C/GC/14, s. 13'Ten itibaren açıklanmış olan üstün yararların dikkate alınma unsurlarına başvurun.

ve insan kaçakçılığıyla mücadele sistemlerinin iletişimini sağlayan uygun ulusal mekanizmalarına yönlendirilmesidir.

Özel ihtiyaçlar açısından, medikal ya da psikolojik bakım ve destek ya da maddi yardım için, örneğin engelli çocuklara yardım sağlanması için bir başvuru yapılmalıdır. Tıbbi bir rapor eklenmedikçe, çocuk veya refakatçisi olan başvuru sahipleriyle ilgili sağlık teşhisleri hakkında herhangi bir sonuca yer verilmemelidir.

Sığınma prosedürleri boyunca özel usule dönük güvencelerin uygulanmasını sağlamak için daha fazla uzman (tıbbi, yasal) değerlendirmesi gerekebilir. Örneğin, şiddet/istismarla ilgili uzman değerlendirmesi, bunun neden olduğu travma ile ilgili olarak özel yardım sağlanmasını destekleyebilir. Bu, tıbbi veya diğer uzmanlardan yardım istemeyi içerebilir. Çocuğun ve/veya vasinin/temsilcinin onayı da bunun için gerekli olabilir. Yapılan herhangi bir işlem, bu işlemin çocuğun üstün yararlarına olduğu ve sığınma prosedürlerinin uzamayacağını sağlamalıdır.

3.5 Farklı usule yönelik yollar

Çocuğun durumu için farklı prosedürler uygulandığında çocuğun üstün yararları değerlendirilmelidir. Diğer ilgili makamlarla koordinasyon sağlanmalıdır.

Dublin Düzenlemesi

Dublin III Düzenlemesi, refakatsiz çocuklar için başka bir Üye Devlete transferin çocuğun üstün yararına olup olmayacağı dikkate alınırken tedbirler sağlamaktadır. Dublin III Düzenlemesine ilişkin üstün yararlar değerlendirmesi, her bir ögeye atfedilen ağırlık, diğerleriyle olan ilişkisine bağlı olacak şekilde, çocuğun üstün yararlarına ilişkin tüm ilgili unsurları içermelidir. Dublin III Düzenlemesi Madde 6(3), kapsamlı bir liste oluşturmamakla birlikte, aşağıdaki unsurların dikkate alınması gerektiğini belirtir: ailenin yeniden birleşmesi olasılıkları, çocuğun iyiliği ve sosyal gelişimi, özellikle çocuğun THB mağduru olma riski altında olduğu durumlar için güvenlik ve emniyet açısından değerlendirmeler ve zamanda çocuğun geçmişi de dahil olmak üzere çocuğun yaşına ve olgunluğuna göre düşünceleri.

Dublin III Düzenlemesi kapsamındaki tüm eylemlerde çocuğun üstün yararları en iyi şekilde göz önünde bulundurulur.

Hızlandırılmış ve sınır prosedürleri

Ayrıca, SPD değişikliği Madde 24 (3) ikinci fıkra doğrultusunda kararlar alınırken çocuğun üstün yararları en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır. Sığınma makamları, bu tür prosedürler çerçevesinde özel usule yönelik güvencelere ihtiyacı olan (refakatsiz, ailesinden ayrı düşmüş olan veya savunmasız çocuklar gibi) başvuru sahiplerine yeterli destek sağlanamadığı takdirde, hızlandırılmış veya sınır prosedürlerini uygulamayacak veya uygulamaktan vazgeçmeyeceklerdir.

Üstelik, SPD değişikliği Madde 25(6)(b) uyarınca hızlandırılmış veya sınır prosedürleri refakatsiz çocuklara **sadece aşağıdaki durumlarda uygulanabilir:**

- başvuru sahibi güvenli bir menşe ülkeden gelmektedir;
- başvuru sahibi (kabul edilemez olmayan) bir ikinci başvuruda bulunmuştur;
- başvuru sahibi, ulusal güvenlik veya kamu düzeni için tehlike olarak kabul edilebilir;
- “güvenli üçüncü ülke” konsepti geçerlidir (yalnızca sınır prosedürü);
- başvuru sahibi sahte belge sunmuştur (yalnızca sınır prosedürü);
- başvuru sahibi, kötü niyetli olarak, bir kimliği veya seyahat belgesini imha etmiştir (yalnızca sınır prosedürü).

Son iki gerekçe, yalnızca başvuru sahibinin olumsuz bir karara yol açabilecek ilgili unsurları gizlemeye çalıştığını dikkate alınarak olumsuz bir karara varılacağı durumlarda, iyi bir eylem sebebi göstermesi için tam bir fırsat verilmiş olması şartıyla geçerlidir.

Güvenli menşe ülkesi ve güvenli üçüncü ülke kavramlarının uygulanmasında, Üye Devletler, refakatsiz çocukları bunların uygulanmasından muaf tutmayı içeren bireysel/özel koşulları dikkate almak zorundadır. Sınır ve hızlandırılmış prosedürler, çocuğun üstün yararlarına hizmet etmek için tasarlanmamıştır. Hem sınır hem de hızlandırılmış prosedürlerde, yeterli bilgi ve danışmanlık alma olanakları ve çocuğun vakasını hazırlama zamanı daha sınırlıdır.

Pek çok çocuk, olumsuz sonuçlardan korktukları veya kaçakçılar veya diğer yetişkinler tarafından yapmaya zorlandıkları için sahte belgeler sunmak veya belgelerini imha etmek zorunda kalmaktadırlar. BIC'e uygun olarak yorumlanmaması durumunda, bu kriterler savunmasız, refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların, bilgi edinme, danışma ve davalarını hazırlama zamanlarının kısıtlı olduğu prosedürlere yönlendirilmelerine neden olabilir ve bu da potansiyel olarak koruma riskleri oluşturabilir.

Diğer usule yönelik yollar

Diğer usule yönelik yolların ve yasal durumların, uluslararası korumaya başvurmanın ötesinde, çocuğun üstün yararına olabileceği durumlarda, uygun çözümler önerilmelidir. Bu, ilgili kanunlarla ve ulusal yasa ve uygulamaya göre çocuğun vasisinin/temsilcisinin katılımı ile koordineli olarak yapılmalıdır. Bu tür çözümler arasında, örneğin insan kaçakçılığı mağdurlarına veya vatansız kişilere özgü prosedürlere yönlendirme veya aynı anda birden fazla yasal yol izleme bulunabilir.

3.6 Akraba/refakat eden yetişkini bakıcı/vasi olarak atama

Ailesinden ayrı düşmüş çocuğun bakıcısı/vasisi ⁽⁷²⁾ çocukla ilgili işlem süresince üstün yararları desteklemek açısından önemli bir rol oynar. Çocuğun belirli bir konudaki görüşlerini dinlerken, refakat eden yetişkinlerin, özellikle de bakıcı/vasi olarak atanmışlarsa, görüşlerini de duymanız önerilir.

Refakatsiz bir çocuğun ilgili ulusal otorite veya mahkeme tarafından atanan bağımsız vasisine, çocuğun üstün yararlarına ilişkin görüşlerini başka yollarla ifade etme hakkı da verilmelidir.

Ailesinden ayrı düşmüş çocuğun bakıcı/vasi ile olan ilişkisinin de üstün yararların unsurlarını dengelemenin bir parçası olarak değerlendirilmesi gerekir. İkinci senaryo, esas olarak refakat eden yetişkinin akraba olduğu ve bakıcı/vasi olarak atanabileceği ailesinden ayrı düşmüş olan çocukları ifade eder. Akraba olan ve/veya refakat eden yetişkinlerle görüşme yapılarak, vasilik ve/veya bakım düzenlemeleri ile ilgili sorunların açıklığa kavuşturulması gerekir. Akraba veya refakat eden yetişkin ve çocuk arasındaki ilişki, bir bakıcı/vasi atanmasından önce de değerlendirilmelidir. Çocukla bakıcının aile üyeleri arasındaki ilişki CP makamları tarafından da değerlendirilmeli ve sonuç dikkate alınmalıdır.

Bakım düzenlemeleri/temsille ilgili endişeler, BIC hakkında bir öneri formüle edilmeden önce daha fazla incelenmelidir. İlişkiyle ilgili endişeler söz konusu olduğunda çocukla yapılan kişisel görüşme sırasında bakıcı/vasi varlığına ihtiyaç duyulup duyulmadığı veya bunun yerine örneğin mevcut avukatın bu görevi üstlenmesi gerekip gerekmediği göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuğun uygun bir şekilde bakım görmediği veya mevcut bakıcı ile zorluklarla karşı karşıya kalması gerektiği sorumlu memurun dikkatine sunulduğunda, memur bu sorunları işaretlemeli ve bunları yetkili makamlara, özellikle de CP makamlarına rapor etmelidir.

⁽⁷²⁾ Çocuğun yakın çevresinden/akrabası olan bir kişi.

4. Savunmasızlık ve çocuklar için risk belirtileri

Uluslararası koruma için başvuran çocuklar özellikle savunmasız bir durumdadır. Sorumlu memurların, ek savunmasızlıkları ve özel ihtiyaç belirtilerini tanımlayabilmeleri ve bunlara göre hareket etmeye hazır olmaları çok önemlidir. Bunlar, diğerleri arasında, çocuğun THB mağduru olması veya böyle bir risk altında olması veya FGM/C, zorla ve erken evlilik dahil olmak üzere diğer ciddi psikolojik, fiziksel veya cinsel ve cinsiyete dayalı şiddete maruz kalması, fiziksel ve manevi zarar ve diğer istismar veya sömürü biçimleri, hanelerin çocuk başkanları, vatansız çocuklar, ergen ebeveynler, silahlı grupların bir parçası olan çocuklar, ciddi hastalıklardan mustarip çocuklar, akıl sağlığı sorunları olan çocuklar, vb. olabilir.

Çocukları yüksek riskli bir duruma sokan faktörler, hem daha geniş bir koruma ortamındaki riskleri hem de çeşitli risk faktörlerine maruz kalmanın kümülatif etkilerini dikkate alarak, bireysel koşullardan kaynaklanan riskleri içerebilir. [...] ⁽⁷³⁾.

Böyle bir risk tespit edildiğinde, uluslararası koruma başvurusu yapan çocuğun başvurusunu işleme alan makamın, çocuğu, özellikle başvurunun temsilci/vasi tarafından yapılmadığı durumlarda, ilgili müdahaleler ve destek için uzman kurumlara/kuruluşlara yönlendirmesindeki rolü çok önemlidir. Sığınma makamının, CP makamlarıyla iş birliği içinde olarak, risk altındaki bir çocuğu tanımlama ve aynı zamanda uzman bir aktörün katılımını güvence altına alma sorumluluğu vardır. Ayrıca, sığınma makamları, risk belirtilerini ve çocukların deneyimlerini bir sığınma talebinin özüne katkıda bulunan unsurlar olarak da incelemelidir (örneğin, çocuğa yapılmış zulüm, yukarıda Çocuğun başvurusunun değerlendirilmesi bölümüne bakınız).

Lütfen dikkat: Kaybolan çocuklar, savunmasızdır. Çocuğun başka bir AB+ Devletine geçmeye çalışmak da dahil olmak üzere herhangi bir sebeple konaklama yerinden kaybolması/kayıp hale gelmesi riski değerlendirilmelidir. Sığınma prosedürleri ve tahmini zaman çizelgeleri uygun şekilde bildirilerek ve çocuğa düzenli olarak net, anlaşılabilir ve yaşına uygun bilgiler verilerek risk azaltılabilir. Tek başına veya suç ağları veya kaçakçıların desteği ile yasa dışı bir şekilde başka bir AB+ Devletine seyahat etme girişimlerinin sonuçları ve riskleri hakkında da bu tür bilgiler sağlanabilir. Vakayı öncelikli hale getirmek de riski azaltmanın başka bir yoludur.

Ebeveynlerinin refakat ettiği çocuklar

Sığınma prosedürlerinde, refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar kolaylıkla risk altında olarak tanımlanabilir, ancak ebeveynlerinin refakat ettiği çocuklar da risk altında olabilir. Bu tür riskler kolayca göz ardı edilebilir veya görülmeyebilir. Çocuğun anne-babasına bağımlı olarak kayıtlı olup olmamasına bakılmaksızın, çocuğun ihtiyaçları ele alınmalıdır. Çocuğun çıkarlarının ve ebeveynin çıkarlarının çatışması durumunda, daha önce tarif edilen, bağımsız bir vasiye (velayet sorunları olması durumunda), yasal tavsiyeye ve hukuk danışmanı gibi bazı koruma önlemleri, özellikle yanında refakatçi olan çocuklar için geçerli hale gelebilir. Ulusal sığınma makamının, CP aktörleriyle birlikte, ebeveynleri yerine yanında bir hukuk danışmanı varken çocukla görüşülüp görüşülmemesine, ebeveynlerin içinde gizli bilgiler bulunan çocuğun dosyasına erişip erişemeyeceklerine ve çocuk ve ebeveynler hakkında uluslararası koruma başvuruları açısından ayrı kararlar verilip verilmeyeceğini değerlendirmesi gerekebilir. Uluslararası koruma başvurusu incelenirken veya ebeveynlerinin durumunu incelerken çocuğun ifadelerinin çocuğun aleyhine kullanılmaması son derece önemlidir. Görüşme sırasında çocuk bu konuda bilgilendirilmeli ve güvence altına alınmalıdır. Çocuğun beyanları ebeveynlerine karşı kullanılırken de dikkatli davranılmalıdır.

⁽⁷³⁾ UNHCR, Risk Altındaki Çocuklarla İlgili Sonuç 107, A/AC.96/10485, Ekim 2007.

Uygulama örneği

DK, ebeveynlerin dosyasının değerlendirilmesi sırasında çocuğun ifadeleri kullanılırken, özellikle de çocuğun misillemeye maruz kalma riskiyle karşı karşıya kalılabilecek olması nedeniyle, sığınma makamlarının çok dikkatli olmalarını önerir.

Danimarka makamları, çocuğun yaşına ve olgunluğuna ve ifadelerin verildiği koşullara bağlı olarak çocuğun beyanlarının çocuğun kendi durumu için de kullanılabileceğini düşünmektedir.

Genel olarak, ulusal sığınma makamı, böyle bir durumla karşılaşıldığında çocuğun zarar görmemesini sağlamalıdır. Koşullara bağlı olarak, çocuğun izni olmadan ebeveynlere gizli bilgiler verilmemelidir. İstismar, ihmal ve/veya sömürü belirtileri görüldüğünde, sorumlu memur ilgili makamların buna göre bilgilendirilmesini ve çocuğa destek ve bakım verilmesini sağlayacaktır.

Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar

Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar, yaşamlarını, hayatta kalmalarını ve gelişimlerini etkileyen çeşitli risklere açıktır ve çocukları bu risklerden korumak için önlemler alınmalıdır (74).

Ailelerinden ayrı düşmüş çocuklar, kendilerine refakat eden yetişkinin veya diğer aktörlerin elinde istismar mağduru olmalarına yol açan belirli risklerle karşı karşıya kalabilir. Bu, özellikle yetişkinin çocuğa etkin bir şekilde bakım sağlayamadığı veya çocuğu kötüye kullandığı veya ihmal edebileceği durumlar için geçerlidir. İlişkinin çocuğun üstün yararına olmasını sağlamak için çocuk ile yetişkin arasındaki temasları ve bağlantıları doğrulamak özellikle önemlidir. Çocuğun üstün yararları açısından, insan kaçakçılığı ve/veya kaçakçılık gibi durumlarla ilgili olası belirtiler dikkatle değerlendirilmelidir. Aynı zamanda, çocuğun yer değiştirme durumunda güvenebileceği tek kişi olan refakat eden yetişkinle iletişim kurmasına izin vermemek çocuk için zararlı olabilir. İnsan kaçakçılığı mağduru olan çocuklar için, ebeveynlerden ayrı kalmak kaçırılmak için bir risk faktörü olabilir (75). Bu, özellikle çocuğun insan kaçakçılığı mağduru olma riskinin olduğu durumlarla ilgili güvenlik ve emniyet değerlendirmeleri açısından önemlidir.

Evli çocuklar

Çocuk evliliği eşlerden biri veya her ikisi de 18 yaşın altında olduğunda meydana gelir. Bu fenomen hem kız hem erkek çocukları etkileyebilse de özellikle kız çocukları oldukça olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalmaktadır. Evli bir çocuğun kendisinden çok daha büyük bir eşi olabilir. Böyle durumlarda, genelde kız çocukları daha savunmasızdır. Evli kızlar genellikle ergenlik döneminde hamile kalmaktadır, bu nedenle hamilelikte ve doğumda tehlikeli komplikasyonları yaşama riski söz konusudur. Evli kız ve erkek çocuklar, HIV dahil cinsel yolla bulaşan hastalıklara maruz kalabilir ve eşlerinden mahrem şiddet görebilirler.

CRC Komitesi, ebeveyn rızası olsa da olmasa da kızlar ve erkekler için asgari evlilik yaşının 18 olarak belirlenmesini önermektedir (76).

Avrupa Konseyi, Üye Devletleri “kadınlar ve erkekler için asgari yasal evlilik yaşını 18 yaşına sabitlemeye veya yükseltmeye” çağırarak ve ayrıca “evlilik açısından tanınmanın mağduru üstün yararlarına, özellikle başka türlü talep edemeyeceği hakları güvence altına alma amacıyla olması durumu haricinde yurt dışındaki zorla evlendirme ve çocuk evliliklerini tanımaktan imtina etmeye” davet etmektedir (77).

(74) CRC Komitesi, 6 Numaralı genel yorum (2005): Menşe Ülkelerinin Dışında Ayrı Düşmüş ve Refakatçisi Olmayan Çocuklara Muamele 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6. 23-24.

(75) FRA, *Çocuk kaçakçılığına yanıt vermede rollerine özel odaklanarak Avrupa Birliğinde ebeveyn bakımından mahrum kalmış çocuklar için Vasilik sistemleri El Kitabı*, Ekim 2015.

(76) CRC Komitesi, *General Yorum No 4 (2003) Çocuk Hakları Sözleşmesi Bağlamında Ergen Sağlığı ve Gelişimi*, 1 Temmuz 2003, CRC/GC/2003/4.

(77) Avrupa Parlamenterler Meclisi Konseyi, *Zorla evlilikler ve çocuk evlilikleri Kararı 1468 (2005)*, 5 Ekim 2005.

Evli çocuklar, AB sığınma müktesebatı altındaki haklardan ve özel usule yönelik güvencelerden faydalanmalıdır. FRA tarafından yapılan bir eşleşmeye göre, tüm Üye Devletlerde, evlilik için gereken asgari yaş reşit olma yaşı ile aynıdır ve 18 yaşına tekabül etmektedir. Burada tek istisna, evlilik ve reşit olma yaşının 16 olduğu **İskoçya**'dır. Ulusal mevzuatların çoğu, ebeveynlerin ve/veya adli veya idari organların rızasıyla reşit olma yaşına basmadan önce evlenme imkânı sağlar. Sadece **DK, DE, NL ve SE**'de (ve **PL**'de, sadece erkekler için) 18 yaşın altında evlenme imkanı yoktur ⁽⁷⁸⁾. EASO'nun 2017 anketine verilen cevaplara ⁽⁷⁹⁾, göre, evli çocukların **AT, BE, CH, CY, DE, EL, FI, LT, NL, NO, PL, SK ve SE**'de refakatsiz çocuklar olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. **EE, SI ve ES**'de sırasıyla 15 veya 16 yaşından küçüklerse aynı durum geçerlidir.

Refakatsiz bir çocuğun sığınma müktesebatındaki tanımı evli çocukları açıkça dışlamaz ⁽⁸⁰⁾. Bu nedenle, ilgili AB+ Devleti'nin yasası veya uygulaması evliliği tanımadığı sürece, evli çocuğun refakatsiz olarak kabul edilmesi ve SPD değişikliği altında refakatsiz çocuklara sunulan özel usule yönelik güvencelerden yararlanması sağlanır; eğer evli çocuğa ebeveynleri/yasal vasisi refakat ediyorsa, refakat edilen çocuk statüsünden faydalanır. **EE ve ES**'de, 16 yaşından küçüklerse, **SI**'de ise 15 yaşından küçüklerse durum böyledir.

15 ile 18 yaş arasındaki yaş kategorisinde, Üye Devletlerin yasaları ve/veya uygulamaları yetişkin bir eş küçük yaşta eşin sorumlusu olarak tanıma açısından değişiklik göstermektedir. Çoğu Üye Devlet'te, çocuk evliliklerine kanun/uygulama ile izin verilmemekte ve bu evlilikler tanınmamaktadır. Küçük yaşta eş yalnızca yetişkin eşle birlikte seyahat ediyorsa ve ebeveynleri/öğretmenleri eşlik etmiyorsa, evli çocuk "refakatsiz" olarak kabul edilmelidir.

Sığınma işlemlerinde evli çocuğun üstün yararları ⁽⁸¹⁾ en iyi şekilde göz önünde bulundurulurken çocuğun evliliği hakkında dinlenmesi, nasıl devam etmek istediği, eşle kalmak ya da ayrılmak istediği de dahil olmak üzere, çocukla eş arasındaki ilişki dikkatli bir şekilde ele alınmalıdır.

Çocuk evliliğe rıza göstermeyeceğinden, yetişkin bir eşle kalmanın çocuğun faydasına olup olmadığı, çocuğun korunması ve BIC'nin tüm unsurlarının yeniden ele alınması düşünüldüğünde bir sosyal hizmet uzmanı ve/veya CP yetkilileri tarafından belirlenmelidir.

Çiftin çocuğu olup olmadığı ve varsa, aile birliği hakkı ve bu çocuklar için ek koruma kaygısı olup olamayacağı dikkate alınmalıdır. Evli çocuğun kendi çocuklarının üstün yararları de ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Çocuğun üstün yararına olduğu tespit edildikten sonra ve sadece böyle bir durumda, çocuğun ve eşin başvurularının aynı dava dosyasına dahil edilip edilmemesi gerektiği düşünülebilir.

Bir çocuk aynı zamanda ebeveynse, ek koruma önlemleri ve tedbirler alınmalıdır. Özellikle, her iki çocuk için de üstün yararlar ilkesinin dikkate alınması gerekir.

Çocuğun ebeveynlerinden/yasal vasisinden ayrıldığı bir durumda, AB+ Devletlerinin makamları eşin çocuğun vasisi olarak atanmamasını sağlamalıdır.

Evli çocuğun süreç boyunca korunmasını sağlamak için CP ve AB+ Devletlerinde ilgili diğer yetkili makamların yakın katılımı gerekir.

Yukarıda belirtilen hususlar kabul düzenlemelerini ve kabul/konaklama standartlarını etkileyebilir. Ancak bu konu işbu uygulama kılavuzunun kapsamı dışındadır ⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁸⁾ FRA, *AB'de çocuk hakları açısından asgari yaş gerekliliklerinin eşleştirilmesi: Bir kamu makamının ve/veya kamu yetkilisinin onayı ile evlilik*, 2017.

⁽⁷⁹⁾ Aralık 2017'de EASO Çocuklar Hakkında Yıllık Konferansta sunulmuştur.

⁽⁸⁰⁾ YD değişikliği Madde 2(l).

⁽⁸¹⁾ Evli çocuklar hakkında asgari yaş materyali ve MS yasalarının bunu nasıl düzenlediğine ilişkin daha fazla bilgi almak için bakınız FRA, *AB'de çocuk hakları açısından asgari yaş gerekliliklerinin eşleştirilmesi: Bir kamu makamının ve/veya kamu yetkilisinin onayı ile evlilik*, 2017.

⁽⁸²⁾ Bakınız EASO, *Çocukların kabulüyle ilgili standartlar ve belirtiler için kılavuz*, Eylül 2016.

Çocuk kaçakçılığı mağdurları

Yetkililer, çocuğun potansiyel olarak kaçakçılık mağduru olması konusunda dikkatli olmalıdır. BIC unsurlarının dengelenmesinde ve refakat eden yetişkinler gibi davranan kaçakçıların hazır bulunduğu gibi güvenlik ve emniyet durumları dikkate alınmalıdır. Sınırlı tanımlama, mağdurların hakları hakkındaki bilgilere erişimin yetersiz olması ve ulusal ve ulus ötesi düzeydeki etkisiz yönlendirme mekanizmaları⁽⁸³⁾, insan kaçakçılığı mağdurlarının sahip oldukları haklara erişmelerini engellemeye devam etmektedir⁽⁸⁴⁾. Uluslararası koruma sistemlerinin insan ticaretiyle mücadele sistemleri ve ulusal yönlendirme mekanizmaları ile iletişim kurmasını ve bunlarla bağlantılı olmasını sağlamak çok önemlidir⁽⁸⁵⁾. Bu bağlantıyı daha etkin hale getirmek için farklı eğitimlere sahip aktör ve kurumların katılımıyla koordine edilmiş protokoller ve Standart Çalışma Prosedürleri tasarlanmalıdır⁽⁸⁶⁾. Çocuk kaçakçılığı mağdurları için, CP hizmetlerinin yönlendirme mekanizmalarına dahil edilmesi sağlanmalıdır. Ancak şu an için bu sınırlıdır⁽⁸⁷⁾.

EASO'nun özel ihtiyaçları olan kişileri tanımlama aracı (ipsn.easo.europa.eu), insan kaçakçılığı mağdurlarının belirlenmesi için değerli bilgiler içermektedir.

Toplumsal Cinsiyet, Cinsel Eğilim ve Cinsiyete Dayalı Kimlik üzerine EASO Eğitim Müfredat modulüne THB alt bölümü eklenmiştir.

Özel bir THB modülü geliştirilmiş ve 2017 yılında yayınlanmıştır. Daha fazla bilgiye aşağıdaki bağlantılardan ulaşabilirsiniz: <https://www.easo.europa.eu/training>

Aynı zamanda bakınız Avrupa Komisyonu, *İnsan Kaçakçılığı mağdurlarını belirlemek için rehber ilkeler , Özellikle Konsolosluk Hizmetleri ve Sınır Muhafızları için*, 2013.

THB mağduru olarak tanımlanan çocuklar için ulusal yönlendirme mekanizması⁽⁸⁸⁾ veya benzeri bir yapı/ mekanizma uygulanmalıdır. Sorumlu memurun (yasal vasiye danışarak) dosyayı koruması, uluslararası koruma gereksinimlerine karar vermesi ve aynı zamanda çocuğun dosyasını insan ticareti mağdurları için mevcut özel prosedürlere yönlendirmesi gerekir. Sığınma memuru, yasal seçenekleri ve çocuğun her iki prosedürde eş zamanlı olarak devam edip edemeyeceği hususunda bilgi sahibi olmalıdır. Bu aynı zamanda ulusal yasal çerçevelere ve uygulamaya da bağlı olacaktır.

Çocuğun kaçakçılık mağduru olduğuna veya gelecekte böyle bir risk bulunduğu ve insan kaçakçılığı ağları ya da diğer suç ağları veya çocuğu istismar etmiş kişilerle iletişim devam ettiğine dair en ufak bir belirti dahi belgelenmelidir. Bunun menşe ülkesinde veya transit ülkelerinde seyahat sırasında meydana gelmiş olması fark etmez. Gerekirse, izleme eylemleri yerine getirilmelidir.

İnsan kaçakçılığı mağduru olan çocuklar, suçlu olarak algılanmamalı veya böyle bir muamele görmemelidir. Korunmalarına, yardım almalarına ve iyileştirilmelerine öncelik verilmelidir. Cinsiyete özgü riskler, hamilelik ve diğer zayıf noktalar da korunmalarının bir parçası olarak dikkate alınmalıdır. THB

⁽⁸³⁾ IOM, AB tarafından fonlanan **Ulus Ötesi Eylem (TACT) projesi** olan bir Ulus Ötesi Yönlendirme Mekanizması Modelini (TRM) çevrimiçi platform olarak devreye sokmuş ve https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-projects-and-funding/transnational-action_en adresinde bulunabilen 2012-2016 insan kaçakçılığının önlenmesine dair AB stratejisi kapsamında geliştirmiştir. 2012-2016 AB Stratejisinin teslim edilebilir unsurlarından biri olarak, ulus ötesi yönlendirme modeli için bir proje Komisyon tarafından fonlanmış olup, aşağıdaki adreste bulunabilir: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/transnational-referral-mechanism-model-%E2%80%93-trm_en

⁽⁸⁴⁾ Komisyondan Avrupa Parlamentosu ve Konseye Gönderilen Mesaj, **İnsan kaçakçılığının Sona Erdirilmesine yönelik AB Stratejisinin izlenmesinin bildirilmesi ve ileride atılacak somut adımların tanımlanması**, 4 Aralık 2017, COM(2017) 728 son (İzleme Raporu).

⁽⁸⁵⁾ Komisyon, **İlerleme raporu**, COM(2016) 267 son; Europol, **THB üzerine Durum Raporu**, 765175(2016); Komisyon, **İzleme Raporu**, COM(2017) 728 son.

⁽⁸⁶⁾ Komisyon Personeli, **Ek İlerleme Raporu**, SWD(2016) 159 son.

⁽⁸⁷⁾ Komisyon, **İlerleme raporu**, COM(2016) 267 son, çocuk korumaya bütünlük yaklaşımın, çocuğun üstün yararları ve vasilik sistemlerinin güçlendirilmesi dahil, CRC standartlarına dayanması gerektiğini belirtmektedir. FRA, **Ebeveyn bakımından mahrum kalan çocuklar için vasilik sistemleri kılavuzu**, 2014, insan kaçakçılığının çocuk mağdurlarına odaklanmıştır. Vasilere özel referans yapan HRA El Kitabı, THB'nin çocuk mağdurlarına odaklanmıştır.

⁽⁸⁸⁾ Ulusal yönlendirme mekanizması, insan kaçakçılığı vakalarına katılan kurumların iş birliği yapmasını kolaylaştırmak ve polis, sınır polisi, sığınma memurları, diğer ilgili makamlar ve potansiyel mağdurlar ve destek sağlama konusunda uzmanlaşmış sivil toplum örgütleri arasında bilgi paylaşımını sağlamak üzere tasarlanmış bir mağdur belirleme ve destek sürecidir.

suçu, cinsiyet istismarına yönelik kaçakçılığın yaygın olması ve mağdurların ağırlıklı olarak kadın ve kız çocukları olması gibi nedenlerle, güçlü bir cinsiyet boyutuna sahiptir ⁽⁸⁹⁾.

Diğer zayıf nokta türlerinin değerlendirilmesi

Çoğu zaman, özel prosedür veya kabul güvencelerini uygulamak veya çocuğu en uygun prosedüre yönlendirmek için bir zayıf nokta değerlendirmesi yapılır ⁽⁹⁰⁾. Bu durumda, bulgular analize dahil edilmeli ve BIC ile ilgili unsurların dengelenmesi sürecinde uygun ağırlık verilmelidir.

Bir zayıf nokta veya risk göstergesi, çocuğun durumuna öncelik verme ihtiyacı veya durumun değerlendirmesini erteleme sonucunu doğurabilir. Sığınma prosedürleri sırasında THB, FGM/C veya diğer konuların uzmanlarının ek olarak dikkat etmeleri gerekebilir. İzleme ve yönlendirmeler gerekli olabilir ve bunlar belgelendirilmelidir. Çocuğun korunduğundan emin olmak için ilgili makamlar (sığınma, kabul, CP, zarardan bahsedecek görevli polis ve diğer yetkililer) çocuğa ilişkin bilgilerin paylaşımına izin veren koordinasyon mekanizmaları kurmalıdır. Koordinasyon mekanizmaları gizlilik düzenlemelerine uymalı, yönlendirme ihtiyacını ve durumu en uygun makama yönlendirme yöntemini belirtmelidir.

EASO Özel İhtiyaçları Olan Kişilerin Tanımlamasına Yönelik Araç (IPSN)

EASO, prosedür ve kabul güvenceleri bakımından özel ihtiyaçların belirlenmesi ve değerlendirilmesi için AB+ Ülkelerini desteklemek amacıyla, bir dizi AB dilinde kamuya açık ve web tabanlı interaktif bir araç geliştirmiştir.

IPSN Aracı, uzmanlık bilgisi gerektirmeden bireysel özel ihtiyaçların zamanında ve düzenli olarak tanımlanmasını desteklemek için tasarlanmış sezgisel bir pratik araçtır. Potansiyel özel ihtiyaçları olan kişilerin bulunduğu farklı kategorilerle bağlantılı göstergelerden oluşan bir taslağa dayanır.

Kullanıcı ilgili bilgileri oluşturduktan sonra, farklı unsurlar içeren bir raporu yazdırmayı veya kaydetmeyi seçebilir. Rapor, kaydedilmeden veya yazdırılmadan önce mevcut özel durum için daha da kişiselleştirilebilir.

IPSN Aracının bu bölümdeki standartlara uygun olan ulusal bir mekanizmaya entegre edilmesi iyi uygulama olarak önerilmektedir.

Araca <https://ipsn.easo.europa.eu> bağlantısı üzerinden erişebilirsiniz

⁽⁸⁹⁾ Komisyon, İzleme Raporu, COM(2017) 728 son; Komisyon, İlerleme raporu, COM(2016) 267 son; THB'nin Ortadan Kaldırılmasına Dair AB Stratejisi 2012-2016; THB'nin cinsiyet boyutu üzerine çalışma ve AB insan kaçakçılığı ile mücadele web sitesinde Yüksek risk içeren gruplar üzerine Çalışma AB insan kaçakçılığıyla mücadele 2012-16 gibi ilgili çalışmalar yayınlanmıştır: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_anti-trafficking_action_2012-2016_at_a_glance.pdf

⁽⁹⁰⁾ Örn. Sınırdan muaf tutulması veya APD uyarınca hızlandırılmış prosedürlerden dolayı. APD, refakatsiz çocuklar ve diğer zayıf kişiler için MS bu prosedürler boyunca gerekli olan ek güvencelerin sağlanacağını garanti etmediği sürece özel prosedürlerin uygulanmaması gerektiğini bildirmektedir.

EK I — Üstün yararlar şablonu ⁽⁹¹⁾

Bu şablon/kontrol listesinde, uluslararası koruma alanındaki çocuğun üstün yararı (BIC) unsurlarına ve ilgili tedbirlere ilişkin ayrıntılı olmayan ve hiyerarşik olmayan bir liste sunulmaktadır. Bununla birlikte, bir kontrol listesinin kullanılması, çocuğun refahı ile ilgili endişeleri sürekli devam eden bir süreç yerine basit tek seferlik kontrollere indirgememelidir.

Bu şablon/kontrol listesi ulusal prosedürlere göre uyarlanmalı ve çocuğun dosyasında BIC'in en iyi şekilde göz önünde bulundurulduğunun kanıtı olarak kullanılmalıdır. Bu, devam eden bir süreç olduğundan şablon, sığınma sürecinde çalışan herhangi bir yetkili tarafından kullanılan ve BIC'in sürekli olarak en iyi şekilde göz önünde bulundurulduğunu kanıtlayan bir belge işlevi görebilir.

Tedbirlerden herhangi birisi uygulanmamışsa veya gerekli bilgiler toplanmamışsa, bunun neden mümkün olmadığı, nedenlerini açıklayan bir şekilde belirtilmelidir. Bu şablon/kontrol listesi, temel bilgilerin toplanıp belgelenmesi ve tedbirlerin uygulanmasını sağlamaya yardımcı olmak için bir rehber niteliğindedir.

ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARLARI ŞABLONU/KONTROL LİSTESİ			
TEDBİRLER İÇİN ŞABLON/KONTROL LİSTESİ (durum dosyasının bir parçası olarak)	EVET	HAYIR	YORUMLAR
Durum dosyasında: üstün yararlar hakkında girdi sağlayan kişiyi ekleyin (örneğin, vasi, eğitimci/öğretmen, bakıcı ebeveyn, kabul merkezi psikoloğu, vb.)			
Süreç boyunca çocuğun güvenliği sağlanmıştır			
Çocuğun üstün yararları, sığınma prosedüründen önce CP makamları/ sosyal hizmet uzmanları tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye dahil olan aktörler (elektronik bir veri tabanında ise, açılan liste).			
Çocuğun başvurusunun incelemesine öncelik verilmiş/uzunluğu ayarlanmıştır			
Çocuk sınırdan muaf tutulmuş ve uygun olduğu durumlarda prosedürleri hızlandırılmıştır			
Çocuğa uygun dinlenme ve iyileşme süreleri tanınmıştır			
Bağımsız ve nitelikli bir vasi/temsilci, sürecin başından itibaren mümkün olan en erken zamanda atanmış ve her aşamada yer almış, kendisine danışılmış ve bu süreçte görüşlerini bildirmiştir			
Çocuğun vasisi/temsilcisi, çocukla yapılan tüm görüşmelerde hazır bulunmuştur			
Çocuk yasal danışmanlık almış ve yasal danışman çocukla yapılan tüm görüşmelerde hazır bulunmuştur			
Süreç boyunca uzman ve/veya eğitilmiş tercüman sağlanmıştır.			
Çocuğa yaşına uygun şekilde ve dilde bilgi verilmiş olup, çocuk sığınma prosedürü anlamıştır. Çocuğun süreci anlayıp anlamadığı kontrol edilmiştir			
Çocuğun sığınma prosedüründe alınan kararlarla ilgili olarak, yaşına ve olgunluğuna göre görüşleri dinlenmiş ve dikkate alınmıştır.			
BIC değerlendirilirken çocuğun görüş ve ifadeleri ebeveynlerin görüşlerinden ayrı olarak değerlendirilmiştir.			

(91) Doktora tezinde, Elianne Zijlstra, çocuğun üstün yararları kavramının açıkça yorumlanması için bir model tarif etmektedir. Bu model, CRC'nin 3. ve 6. Maddelerinde belirtilen hakları birbirine bağlar. "Çocuğun Üstün Yararı (BIC) modeli" olarak isimlendirilen bu model hem aile içinde hem de toplumsal alanda uygulanabilir olan 14 pedagojik çevre koşulunu içerir. Bu koşullar "Aile, mevcut durum"- "fiziksel refah: 1. Yeterli fiziksel bakım ve 2. "Güvenli doğrudan fiziksel ortamın" yanı sıra "Aile, bakım ve yetiştirme": 3. Duygusal atmosfer; 4. Destekleyici; esnek çocuk yetiştirme yapısı; 5. Ebeveynin yeterli örnek olması; 6. Çıkar"ı içerir. İkinci sırada "Aile, geçmiş ve gelecek" "7. Yetiştirme koşullarında süreklilik, geleceğe bakış" bulunur. Üçüncü nokta, "Toplum, güncel durum": 8. Güvenli kapsayıcı fiziksel ortam; 9. Saygı; 10. Sosyal ağ; 11. Eğitim; 12. Akranlarla iletişim; 13. Toplum içerisinde yeterli örnek" kavramlarını içerir. Son unsur, dördüncü ana başlık olan "Toplum, gelecek ve geçmiş" altında: 14. Yaşam koşullarında istikrar, geleceğe bakış"tır. E. Zijlstra, "Çocuğun üstün yararı mı? Sığınma isteyen çocukların haklarını onaylayan karar-destek aracını davranışsal bilimsel açıdan ele alan bir çalışma", Groningen: Groningen Üniversitesi, 2012 bulunabileceği adres: http://www.pharos.nl/documents/doc/in_the_best_interest_of_the_child_e_zijlstra_2012.pdf

ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARLARI ŞABLONU/KONTROL LİSTESİ			
TEDBİRLER İÇİN ŞABLON/KONTROL LİSTESİ (durum dosyasının bir parçası olarak)	EVET	HAYIR	YORUMLAR
Vasinin (ve/veya ebeveynlerin/aile üyelerinin) görüşleri kaydedilmiş ve sorumlu makamın kullanımına sunulmuştur.			
Sürecin gizliliğine saygı duyulmuş ve çocuğa açıklanmıştır			
BIC'i en iyi şekilde göz önünde bulunduran muhakeme/motivasyon/ yasal muhakeme belgelenmiştir.			
Çocuğun özel ihtiyaçları ve zayıf noktaları mümkün olduğunca erken tespit edilmiş ve çocuk yardım ve destek için uygun makamlara yönlendirilmiştir.			
Gerekli olduğunda, bir uzmana (çocuk psikoloğu, tıp doktoru, diğer uzmanlar) danışılmıştır			
TOPLANACAK VE BELGELENDİRİLECEK BİLGİLER (görüşmeler sırasında)	EVET	HAYIR	YORUMLAR
Kişisel veriler toplanmış ve kaydedilmiştir (milliyet, cinsiyet, yaş, etnik köken, eğitim, dil, sağlık, aile öyküsü, ulusal ve AB yasalarına göre parmak izi)			
Diğer Üye Devletlerde, menşe ülkesinde veya başka bir üçüncü ülkede bulunan olası aile üyelerinin (geniş aile dahil) detayları toplanmış ve belgelenmiştir			
Aile üyeleriyle bilinen son temas ve bunların iletişim bilgileri kaydedildi ve aileden ayrılma nedenleri (varsa) kaydedildi			
Sosyal ağlar da dahil olmak üzere bağlantılar, CP yetkilisi/sosyal hizmet uzmanı tarafından toplanmıştır			
Uzman raporları gerektiği biçimde dahil edildi (tıbbi raporlar, polis raporları, vb.)			
Belirlenen endişeler (kötüye kullanma, travma, şiddet, özel ihtiyaçlar/ zayıf noktalar, tıbbi sorunlar vb.) kaydedildi			
Çocuğun THB riski yüksek olduğu konusunda endişeler veya çocuğun THB mağduru olduğuna dair belirtiler kaydedildi.			
Çocuğa ve vasi/temsilcisine (ilgili olduğunda) yazılı, gerekçeli bir sığınma kararı verildi (diğerlerinin yanı sıra, çocuğun üstün yararlarının nasıl en iyi şekilde göz önünde bulundurulduğunu açıklamalıdır); aynı zamanda çocuğun yaşına uygun biçimde ve çocuğun anlayabileceği bir dilde sözlü olarak da açıklandı			

EK II — Politika ve kılavuz belgeler

Bu ek, sığınma uygulayıcıları için çocuğun üstün yararlarının uygulanmasıyla ilgili kılavuz belgeler ve ilgili yayınlar için başvuru olarak kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Konu ile ilgili kapsamlı bir yayın listesi ve politika belgeleri sağlamak için her türlü çaba gösterilmiş olsa da aşağıdaki liste kapsamlı olarak değerlendirilmemelidir.

EASO *Özel İhtiyaçları Olan Kişilerin Tanımlamasına Yönelik Çevrimiçi Araç* (IPSN)

EASO *Yaş Değerlendirmesi Uygulaması için Uygulama Kılavuzu* (2018)

EASO *Aile Takibi Uygulama Kılavuzu* (2016)

FRA, *Ebeveynlerinden yoksun bırakılan çocuklar için Vasilik - İnsan ticareti mağdurlarının belirgin ihtiyaçlarını karşılamak için vesayet sistemlerini güçlendirecek bir kılavuz* (2014).

Finlandiya Azınlıklar için Kamu Denetçisi: Finlandiya'da sığınma ve mültecilik prosedürlerinde çocuğun üstün yararları (2010)

UNHCR ve Unicef *Sağ Salim: Avrupa'da bulunan refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocukların üstün yararlarını sağlamak için Devletler ne yapabilir* (2014)

UNHCR *Çocuğun Üstün yararlarını Belirleme için Rehber İlkeler* (2008)

UNHCR *BID Rehber İlkelerinin Uygulanmasına İlişkin Saha El Kitabı* (2011)

Refakatsiz ve Ailelerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar için Kurumlar Arası Çalışma Grubunun yayınladığı Refakatsiz ve Ailelerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar El Kitabı ve Araçlar (2017)

UNHCR: Sığınma Başvurusu Yapan Aile içerisinde Çocuğun Üstün Yararlarının Göz Önünde Bulundurulması

UNHCR/UNICEF/IRC: Avrupa'daki Refakatsiz ve Ailelerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar için Güçlendirilmiş Politikalar ve Uygulamalara Giden Yol, Temmuz 2017

Sığınma Başvurusu Yapan Refakatsiz Çocuklarla İlgilenmek için Politika ve Prosedürler hakkında UNHCR Rehber İlkeleri (1997)

Yaş Değerlendirmesi üzerine UNHCR Ön Raporu

Uluslararası Koruma Hakkında UNHCR Rehber İlkeleri No 8: [1951 GRC] Madde 1(A)2 ve 1(F) Kapsamında Çocuk Sığınma Talepleri (2009)

UNICEF Haydi Konuşalım - İstismar ve İnsan Kaçakçılığı Mağduru Çocuklarla Etkili İletişim Geliştirme Avrupa Komisyonu tarafından THB ile ilgili yayınlanmış Mesaj (2017)

EK III — Yasal çerçeve

Bu ek, Uluslararası ve Avrupa yasal belgelerinde BIC konusu ile ilgili öngörölmüş en uygun hükümleri derler. Ancak içerik geniş kapsamlı olarak kabul edilmemelidir. Aynı zamanda, uygulama kılavuzunun amacı ile ilgili bağlayıcı olmayan yasal belgelere de referanslar içerir. Son olarak, bu aracı kullananların ulusal seviyede geliştirilmiş ilgili hükümleri ve araçları ekleyerek doldurmaları için boş bir bölüm bırakılmıştır ⁽⁹²⁾.

Uluslararası mevzuat

Yasal hüküm		İlgili madde
20 Kasım 1989 BM Çocuk Hakları Sözleşmesi (CRC)	Aile	Önsöz
	Çocuk	Madde 1
	Ayrımcılık yapmama	Madde 2
	Çocukların üstün yararı	Maddeler 3(1), 9 (3), 18(1), 20
	Kayıt, isim verme, uyruk ve ebeveyn bakımı	Madde 7
	Kimliğin ve aile bağlarının korunması	Madde 8
	Kişisel ilişkileri sürdürme ve iletişim kurma hakkı	Madde 9
	Aile bağlarının onarımı	Maddeler 10, 22(2)
	Çocuğun görüşlerine saygı: duyulma hakkı	Madde 12
	Bakım ve barınma	Madde 20
	Mülteci çocuklar ve aile takibi	Madde 22
1951 BM Mültecilerin Statüsü Sözleşmesi ve 1967 tarihli Mültecilerin Statüsü Protokolü	Mülteciler Refakatsiz Çocuklar	Mültecilerin ve yurtsuz insanların durumu hakkında BM Yetkililer Konferansı'nın 2545 sayılı Nihai Kararı B(2) Mektubu

⁽⁹²⁾ Mesaj, *Göç eden çocukların korunması*, COM(2017) 211 son: Bir çocukla ilgili tüm eylem ve kararlarda çocuğun üstün yararları değerlendirilmeli ve en iyi şekilde göz önünde bulundurulmalıdır. Avrupa Birliği'nin uluslararası standartlara dayanarak bu konuda daha fazla rehberlik sağlaması önemlidir. Çocuğun, kendisi için en uygun kalıcı çözümün tanımlanması sırasında üstün yararlarının sağlam bir şekilde belirlenmesi, bu kararın çocuğun geleceği üzerindeki büyük etkisi göz önüne alındığında, ilave prosedürel güvenceleri içermelidir.

AB mevzuatı

Yasal hüküm		İlgili madde
Avrupa Birliği Sözleşmesi	Çocuğun hakları	Madde 3(5)
Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi	Sığınma hakkı	Madde 18
	Çocuğun hakları	Madde 24
Schengen Sınır Kodu (Yönetmelik (AT) No 562/2006) Yönetmelik (EU) 2016/399 (kodifikasyon)	Küçüklere yönelik, çocuğa karşı duyarlı usul tedbirleri	Madde 2019(1) f ek VII, 6. nokta
Kabul koşulları Direktifi (Direktif 2013/33/EU) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(d)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(e)
	Aile fertleri	Madde 2(c)
	Temsilci	Madde 2(j)
	Çocukların üstün yararı ve aile birleşmesi	Beyan (9), Madde 12
	Çocukların üstün yararı	Beyan (22), Maddeler 2(j), 11(2), 23, 24
	Savunmasız kişiler	Maddeler 21, 22
	Dokümantasyon	Madde 6
	Aile takibi	Madde 24(3)
Sığınma prosedürleri Direktifi (Direktif 2013/32/EU) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(l)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(m)
	Temsilci	Madde 2(n), Madde 25
	Çocukların üstün yararı	Beyan (33), Maddeler 2(n), 25(1) (a), 25(6)
	Bilgi edinme hakkı	Madde 25
	Diğer	Maddeler 14(1), 24, 25 tamamen
Yeterlilik Direktifi (Direktif 2011/95/EU) değişiklik	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(k)
	Aile fertleri	Madde 2(j)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(l)
	Çocukların üstün yararı ve aile birleşmesi	Beyan (18)
	Çocukların üstün yararı	Beyan (19), (27), (38), Maddeler 20.5, 31.4-5
	Duyulma hakkı/katılma hakkı, bilgi edinme hakkı	Madde 22(31)
	Aile birliğini sağlama	Madde 23
	Aile takibi	Madde 31(5)
Dublin Düzenlemesi (Yönetmelik (EU) No 604/2013) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(i)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(j)
	Aile fertleri	Madde 2(g)
	Akraba	Madde 2(h)
	Temsilci	Madde 2(k)
	Çocukların üstün yararı ve aile birleşmesi	Beyan (16)
	Çocukların üstün yararı	Beyan (13), (24), (35), Maddeler 2(k), 6, 8, 20(3)
	Bilgi edinme hakkı	Beyan (4) ve Ek XI Uygulama Düzenlemesi (EC) No 118/2004

Yasal hüküm		İlgili madde
	Aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Beyan (35)
	Aile takibi, aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Madde 6(4), (8)
	Çocuğa ilişkin bilgi alışverişi	Ek VII Uygulama Düzenlemesi (EU) No 118/2014
	Aileye ilişkin bilgi alışverişi	Ek VIII Uygulama Düzenlemesi (EU) No 118/2014
Uygulama Düzenlemesi (EU) No 118/2014	Aile takibi, aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Madde 1(7), Ek II LİSTE A(I), LİSTE B(I)
	Çocuğa ilişkin bilgi alışverişi	Ek VII
	Aileye ilişkin bilgi alışverişi	Ek VIII
	Dublin prosedürüne göre refakatsiz çocuklar için bilgilendirme	Ek XI
Eurodac yönetmeliği (Yönetmelik (EU) No 603/2013) değişikliği	Çocukların üstün yararı	Beyan (35)
İnsan kaçakçılığıyla mücadele direktifi (Direktif 2011/36/EU)	İnsan ticareti mağduru çocukların tespiti ve koruma tedbirleri	Beyan (23)
	Çocuk	Madde 2.6
	Savunmasızlık	Madde 2.2
	Çocukların üstün yararı	Beyan (8), (22), (23), Maddeler 13, 16(2)
	Cezai soruşturmalarda usul önlemleri	Madde 15
	İnsan ticareti mağduru refakatsiz çocukların korunması	Madde 16
İnsan kaçakçılığı mağdurlarına yönelik oturma izni direktifi (Direktif 2004/81/EC)	Refakatsiz çocuk	Madde 2(f)
	Çocukların üstün yararı	Madde 10(a)
	Refakatsiz çocuk olarak tanımlanma	Madde 10(c)
	Aile takibi	Madde 10(c)
Aile Birleşmesi Direktifi (Direktif 2003/86/EC)	Refakatsiz çocuk	Madde 2(f)
	Aile birleşimi	Madde 2(d)
	Aile fertleri	Madde 4
	Çocukların üstün yararı	Madde 5
	Aile bağlarının onarımı	Madde 4(10)
	Savunmasız kişiler/savunmasızlık	Madde 3(9)
14 Eylül 2015 tarihli, İtalya ve Yunanistan lehine uluslararası koruma alanında geçici önlemleri tesis eden 2015/1523 sayılı Konsey Kararı (EU).	Çocukların üstün yararı	Madde 6, beyan 27
22 Eylül 2015 tarihli İtalya ve Yunanistan lehine uluslararası koruma alanında geçici önlemleri tesis eden 2015/1601 (EU) sayılı Konsey Kararı	Çocukların üstün yararı	Madde 6, beyan 33

Bağlayıcı olmayan hukuki belgeler

BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC), [çocuğun üstün yararlarının en iyi şekilde göz önünde bulundurulmasını isteme hakkı üzerine Genel Yorum 14 \(2013\)](#) 29 Mayıs 2013, CRC/C/GC/14.

BM Çocuk Hakları Komitesi, [General Yorum No. 13 \(2011\) Çocuğun tüm şiddet biçimlerinden uzakta olma hakkı](#), 18 Nisan 2011, CRC/C/GC13.

Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunması Hakkında Birleşmiş Milletler Komitesi (CMW), Komitenin Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunması Hakkındaki 4 numaralı Ortak Genel yorumu (2017) ve Çocuk Hakları Komitesinin [Menşe, geçiş, varış ve dönüş ülkelerinde uluslararası göç bağlamında yükümlülükleri üzerine 23\(2017\) Sayılı Yorumu](#), 16 Kasım 2017, CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/2.

BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC) [Genel Yorum No. 6 \(2005\): Refakatsiz ve ailelerinden ayrı düşmüş çocuklara menşe ülkeleri dışında yaklaşım](#), 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6.

BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC), [Genel Yorum No 12 \(2009\), Çocuğun dinlenme hakkı](#), 1 Temmuz 2009, CRC/C/GC/12.

Tüm Göçmen İşçiler ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunması Hakkında Birleşmiş Milletler Komitesi (CMW), [BM Çocuk Hakları Komitesi'nin uluslararası göç bağlamında çocukların insan haklarıyla ilgili genel ilkeler üzerine 3 \(2017\) ve 22 \(2017\) sayılı Ortak Genel Yorumu](#) 16 Kasım 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22.

BM Çocuk Hakları Komitesi, [Ergenlik boyunca çocuğun haklarının uygulanması üzerine 20 \(2016\) sayılı Genel Yorum](#), 6 Aralık 2016, CRC/C/GC/2.

EK IV —

AB ile irtibata geçme

Yüz yüze

Avrupa Birliği genelinde yüzlerce Europe Direct bilgi merkezleri bulunmaktadır. Size en yakın merkezin adresini aşağıdaki bağlantıya tıklayarak bulabilirsiniz: https://europa.eu/european-union/contact_en

Telefonla veya e-posta ile

Europe Direct, Avrupa Birliği hakkında sorularınızı yanıtlayan bir hizmettir. Bu hizmete erişmek için:

- Ücretsiz telefon numarası: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bazı operatörler bu aramaları ücretlendirebilir),
- Standart hat: +32 22999696 veya
- E-posta ile: https://europa.eu/european-union/contact_en

AB hakkında bilgi edinme

Çevrimiçi

AB'nin tüm resmi dillerinde AB hakkında bilgi bulmak için Europa internet sitesine bakabilirsiniz: https://europa.eu/european-union/index_en

AB yayınları

Ücretsiz veya ücretli AB yayınlarını indirebileceğiniz veya sipariş verebileceğiniz adres: <https://publications.europa.eu/en/publications>. Ücretsiz yayınların çoklu kopyalarını Europe Direct veya yerel bilgi merkezinizle irtibata geçerek edinebilirsiniz (bakınız https://europa.eu/european-union/contact_en).

AB kanunları ve ilgili belgeler

1952'den günümüze tüm resmi dillerde AB kanunları dahil olmak üzere, AB ile ilgili yasal bilgilere erişmek için, aşağıdaki adresten EUR-Lex'e gidebilirsiniz: <http://eur-lex.europa.eu>

AB açık verileri

AB Açık Veri Portalı () <http://data.europa.eu/euodp/en> AB'den veri kümelerine erişim sağlar.

Bu veriler ücretsiz indirilebilir ve ticari veya ticari olmayan amaçlarla ücretsiz olarak yeniden kullanılabilir.

Publications Office
of the European Union